

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Vanhoja dokumentteja karjalaisuudesta putkahtaa edelleen päivänvaloon; kuten Metsäpirtin lottakupit, joista tarinaa sivulla 3. Sakkola-Museo puolestaan sai arvokkaan kansallispukulahjoituksen, sivu 5.

NRO 4/2008

KESÄKUU

SUVANNON SEUTU nro 4/2008:

- * Turkkisen turinat: Kevään kuulumisia, sivu 4
- * Sakkola-Museo sai kansallispuvun, s. 5
- * Pitäjäyhteisöjen edustajat tutustuivat Sakkolaan ja Vuokselaan s. 6-7
- * Kotiseutumatkailu on matkoja Karjalaan ja karjalaisuuteen, s. 8-9
- * Vuoksessa 2008, tämä retki syöpyi ikuisesti mieleeni, s. 9-10
- * Sukututkijat vierailivat Viipurissa, s. 11
- * Kullanhuuhtojen MM-mies Iisakki Kuisma, s. 12
- * Sakkola-Seuralla lämminhenkinen kirkkopyhä, s. 13
- * Teinipojan koesoitto vei musiikkimajuriksi, s. 14
- * Karjalankannaksen Kuparisista kirja, s. 15
- * Vuoksela juhla vietettiin Tammelassa, s. 16-18
- * Virkin virkkeet: onko meillä aikaa ja eväitä, s. 19
- * Sankarihautausmaiden nykytila Karjalassa, s. 20-21
- * Talkoisiin mars, s. 22
- * Pirttiläisten piirakanleipojaiset ja charlotte russe, s. 23
- * Leo Laulajaisen tarinoimaa, s. 24-25
- * Vuosia täyttäneitä ja poisnukkuneita, s. 26-29
- * Henttosista kaivataan tietoja kirjaan, s. 30

Sakkola-Museo
on kesäisin avoinna
tiistaista perjantain
kello 11-17,
viikonvaihteessa
kello 12-16,
juhannusta lukuun ottamatta.

Muista myös
* Kuokkalankosken
markkinat 19.7.

* Museopäivä 2.8.

Tervetuloa!

*Hyvää
juhannusta
ja lämmintä kesää!*

**SEURAAVALEHTI
ilmestyy
heinäkuun lopulla.**

**Aineistot toimitukseen
viimeistään 18.7.2008.
mennessä, kiitos!**

Ukkosen sukuseura ry

(Sakkolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki)

Sukukokous ja sukujuhla on Villilän kartanossa (Villiläntie 1, Nakkila) 16.8.08 alkaen klo 14.00. Pihaan voi kokoontua klo 13.30 alkaen.

Ruokailu pitopöydästä. Ruokailun hinta 18 • / aikuinen,
10 • / 5-12-vuotias lapsi, sisältää täytekekkekahvit.

Kokouksessa ovat esillä sääntömääräiset asiat.

Muu ohjelma koostuu arpajaisista, runoista ja musiikista.

Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 31.7.08 mennessä:

Marja-Riitta Hakalalle 050-4583509,

Raimo Honkasalolle 040 – 7208732 tai Tuija Ukkoselle 03-4587093.

Tervetuloa sukulaisia tapaamaan!

Sukuseuran hallitus

Sakkola-Seura

**Torstaina 03.07.2008 klo 18.00
sauna- ja tarinailta**

Karjalaisten Kesäkodilla
Jollaksessa. Mukaan omat
pyyhkeet, makkarat, saunajuomat
sekä iloinen mieli. Saunakahvit.

TERVETULOA!

PAUKUN PALSTA

Vuoksen varsilta

Teimme toukokuun alkupäivinä Suvannon seudun pitäjyhteisöjen retken Sakkolaan ja Vuokselaan. Mukana oli kuuden itäkannakselaisen pitäjän perinneyhteisöjen jäseniä. Ainoastaan viimeisimmäksi pitäjyhteisöjen toimintaan mukaan tulelleen Käkisalmen edustajat puuttuivat.

Sää oli kaunis ja aurinkoinen, kuten aina Karjalan matkoillamme. Suvannon seudulla ja Vuoksen varsilla on aina mukava retkeillä, vaikka vettä sataisi kaatamalla. Majoituspaikkamme Losevskajan hotelli Kiviniemen kosken niskalla on erittäin hyvässä kunnossa remontoinnin jälkeen.

Ensimmäisenä retkipäivänämme kierrelimme tuttuja Sakkolan kujasia. Toisena päivänä pääsimme tutustumaan Vuoksen pitäjän alueisiin mainion oppaamme Taisto Virkin johdolla. Olen ollut kerran aikaisemmin vuokselalaisten kanssa kotiseuturetkellä Vuoksen eri kylissä. Silloin emme päässeet käymään kirkonkylässä huonojen tieolosuhteiden takia. Nyt näimme Vuoksen kirkon kiviseinät ja katteesta vapautetut kattorakenteet sekä silvotun sotilaspoikapatsaan hautausmaalla ihanalla paikalla Vuoksen rannassa.

Vuoksen vesistö on erittäin hallitseva elementti Vuoksen maisemassa. Vuoksen vesistö virtaa Vuoksen pitäjän eteläpuolella ja pienempi Vuoksen vesiväylä halkoo Vuoksen pitäjää kaakko-luode suunnassa useine saarineen, monipolvisine lahtineen ja kapeine salmineen. Ei ihme, että viime vuosisadan alkupuolella perustetun uuden pitäjän nimeksi tuli Vuoksela. Aurinko nousee aamulla Vuoksen takaa ja laskee taas illalla Vuoksen taakse.

Käkisalmen kautta Laatokkaan laskeva Pikku-Vuoksi on ollut ennen Taivaleenjoen syntyä ja Kiviniemen kosken perkausta huomattavasti laajempi ja

vuolaampi virta. Nykyisin Pikku-Vuoksen vedet eivät oikein tiedä itseään menisivätkö ne Käkisalmen vaiko Kiviniemen kosken kautta Laatokkaan. Paikoin entinen mahtava Vuoksen vesistö on vain pieni puro. Vuoksen vesistön lasku lisäsi Vuoksen peltoalueita huomattavasti, kun veden alta paljastui uutta ravinteikasta viljelymaata.

Taisto kertoi mielenkiintoisen tositarinan Uudenkylän rukoushuoneen kirkonkellojen upottamisesta Vuokseen ennen kuin alue rauhanteon yhteydessä luovutettiin Neuvostoliitolle. Toivottavasti näille järven pohjassa levänneille kelloille löydetään arvoisensa paikka joko nykyisen Suomen puolelta tai alueelta, missä ne ovat toimittaneet arvokasta työtään kirkkokansan kokoon kutsumisessa.

Hyvää kesää ja mukavia kotiseutumatkoja kaikille!

Hannu J. Pauku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
GSM 0500-741296
hannu.pauku@punkalaidun.fi

Dokumentteja löytyy

Viime lehden sivulla 23 kirjoitin vanhojen dokumenttien säilyttämisen tärkeydestä.

Sain seuraavan palautteen, jonka lähetti Riitta Siltanen Etelä-Pohjanmaalta Kauhajoelta. Näin Riitta kirjoitti:

”Tervehdys !

Viimeisessä Suvannon Seutu -lehdessä osui silmiin tämä Lotta-kuppi. Mulla on kaksi Metsäpirtin kuppia.

Vanhempani olivat Metsäpirtistä, ja toivat mm. nämä Kauhajoelle.

Äitini jäämistöstä ”löytyi” laatikollinen sodanaikaisia kirjoja, joulupäisiä- ja onnittelukortteja, ynnä muuta.

Pelastin tämän laatikon; kukaan muu kuudesta sisaruksesta ei niistä välittä-

nyt.

Kirjeitä on varmaan noin 200, joista osan olen vasta lukenut. Todella mielenkiintoista luettavaa, paljon asioita on paljastunut, joista ei koskaan kotona puhuttu!

Muutama kirje on julkaistu Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseuran parissa viimeisimmässä vuosijulkaisussa.

Joskus ajattelin tehdä kirjan näistä kirjeistä ynnä muusta, mutta siskoni sanoi vaan, ettei toisten kirjeitä saa lukea! Joten ne ovat edelleen laatikossa ja varastossa.

Pikku taulukin löytyi, jossa oli kunnamerkkejä ja Metsäpirtin käsinauha. Ne on viety Kauhajoen Veteraanien Perinnetalolle säilöön, näyttille.

Toimin nykyään Ahtiaisten sukuseuran hallituksessa.

Pari kertaa olen käynyt juurillani.”

Toivottavasti nuoret ikäpolvet innostuvat säilyttämään entisajan dokumentteja ja tavaraa. Tunnistamisessa saa kysymällä varmasti apua.

Ostin parisen viikkoa sitten kirpputorilta häkilän. Nuori myyjä kyseli hämillään, mikä tämä vehje on?

Vastasin, että kahta täysin samanlaisia ei vastaan tule ja pellavankäsittelyssä niitä käytettiin aikanaan.

Taisto Virkki

TURKKISEN TURINAT

Kevään kuulumisia

Kesä alkaa olla kukkeimmillaan ja näillä seuduilla kuivemmillaan, vaan sadetta on luvattu tuleviksi päiviksi. Lämmin oli tunnelma ainakin sunnuntaina 8.6. Tammelassa, jossa sain olla vuokselaisten juhlassa vaimo Soilin kanssa vieraina. Juhla oli karjalaisen välitön, musiikki ja puheet viihdyttivät juhlaväkeä. Mukava yllätysohjelma oli vuokselaisten monitoimimiehen Virkin Taiston rintapielen koristaminen Karjalan Liiton kultaisella ansiomerkillä. Onneksi olkoon Taisto!

Meillähän saman arvostuksen sai valtuuskuntamme puheenjohtaja Paukun Hannu. Hän on luotsannut valtuuskuntaamme taidolla ja ylläpitänyt suhteitamme venäläisiin viranomaisiin, jotka isännöivät entistä Sakkolan kunnan ja Käkisalmen alueita. Kunnossa olevien suhteiden avulla olemme voineet vaalia Sakkolan kirkon raunioitten ympärillä muistolehtoamme ja muistomerkkejä. Parhaillaan on työn alla muistomerkkien aitaaminen, jotta paikalliset asukkaat jättävät ne rauhaan.

Gromovon kunnan ja koulun edustajat ovat parina viime vuotena hyvin huolehtineet vierailujemme ja juhlien aikaan muistopuistomme siisteydestä. Väliaikoina on tarvittu omatoimisuutta vieraillessamme siellä. Aitaaminen varmaan auttaa asiassa. Pyrimme myös aikaansaamaan sopimuksen, joka takaisi muistopuiston jatkuvan huollon.

ErP 6:n perinneyhdistyksen vetäjät kokoontuivat Tampereella taannoin. Keljan muistomerkkiasia polkee paikallaan, vaikkakin Gromovon kunnanjohtajatar Ludmila Ivanova pyrkii asiaa viemään eteenpäin. Jos muistomerkkiä ei saada pystytettyä Keljan Runteenmäelle, teemme sen säätiöt yhteistuumin tänne nyky-Suomeen Keljan taistelun muistopäiväksi 27.12.2009 mennessä.

Samaan aikaan päätimme viettää aseveli- tai perinnejuhlaa talvisodan muis-

toksi. ErP6 taistelijoiden muistoa kunnoitamme myös valmistuttamalla ErP6 pöytäviirin halukkuille perinneyhdistyksen jäsenille. Sitä voi tilata esimerkiksi allekirjoittaneelta tai Aila Alaselta, rahastonhoitajaltamme.

Perinneyhdistyksen toiminnan kannalta oli ilahduttavaa, kun käkisalmlaisista tuli mukaan uusi puheenjohtajansa Erkki Heiskanen Heinolasta. Tervetuloa mukaan.

Museomme sai suurlahjoituksen eli Mirja Auranen (o.s. Länsirinne) luovutti museomme kokoelmiin Rautu-Sakkolan puvun tykötärpeineen. Hän oli valmistanut puvun yhdessä äitinsä Hilja Länsirinteen kanssa. Kiitos Mirja!

Mirjalle vielä jälkikäteen kiitos Oulun juhlien aikaisesta toiminnasta viime kesänä. Kun ketään muuta ei löytynyt Sakkola-kilpeä kantamaan, nappasi Mirja sen mukaansa juhla-kulueeseen ja kantoi sen kulkueen mukana juhlapaikalle.

Haparaisten koulupiirin kirja Suvannon helmi on nyt kansissa. Muutama hamakin löytyy, mutta kirjaryhmän vetäjänä olen kiitollinen talkooväelle, joka tuli hätiin, koska me nuoremmat emme

voi asioiden laittaa tietää, vaan täytyy luottaa evakkosukupolven tietoihin ja aikaisempiin dokumentteihin arkistojen kätköissä. Suvannon helmi on ottanut paikkansa kyläkirjojen rintamassa. Röykkylälaisten materiaali on taitossa painovuoroaan odottamassa. Varmaan Tikansaariikin ehtii ennen vuodenvaihdetta luettavaksemme.

Olen saanut paljon materiaalia haltuun Kiviniemestä, Kasarmilasta ja Viiksanlahdestakin, mutta noiden kylien asukkaita ja heidän jälkeläisiään tarvitaan luomaan Sakkolan keskeisimpien alueiden kylähistoriat. Odotan yhteydenottoja teiltä. Ei kai nämä kylät jää huonommaksi muita kyliä. Kirkonkylä, Haitermäa-Pannusaari, Riiska ja Valkjärvi ovat jo työn alla.

Teitä kolmea puuttuu, niin koko Sakkolan kylien elämä ennen sotia ja sotiin aikana saadaan kansien väliin perintöksi tuleville sukupolville.

Tapaamisin Tampereella ja Espoossa. Hyvää kesää kaikille Suvannon Seudun lukijoille!

Toivottelee

Hannu Viljonpoika Turkkinen

KUTSU

*Harvoin yhtehen yhymme, saamme toinen toisihimme,
näillä raukoilla rajoilla, poloisilla Pohjan mailla.*

TERVETULO A SAKKOLA-JUHLAAN

sunnuntaina 10.08.2008 noin klo 11-17 Espoon Leppävaaraan!
Ruokailu Leppävaaran lukion ruokasalissa, hartaushetki ja päiväjuhla perinteisine ohjelmineen Leppävaaran liikuntahallissa.
Herkuttele Pekka Pärssisen pitoherkuilla, nauti ystävien seurasta ja osta muistoksi tai tuliaisiksi Sakkola-tuotteita.

*Niin laulan hyvänki virren, kaunihinki kalkuttelen.
juhlapäivämme iloksi, sakkolalaisten kunniaksi.*

Tarkemmat ohjelmatiedot ym. heinäkuun lopulla ilmestyvässä Suvannon Seudussa.

Sakkola-Museo sai kansallispuvun

Yhdeksättä kesäkautta auki olevan Sakkola-Museon kokoelmat karttuvat edelleen.

– Museolla on todella runsaat kokoelmat eikä likikään kaikki mahdu yhdellä kertaa näytteille. Mutta kaikki lahjoitukset otetaan kiittollisuudella vastaan, toteaa museovastaava Antti Hynnä.

Hiljattain peräänkuulutettiin Suvannon Seudussa, raaskisiko joku lahjoittaa museolle kansallispuvun. Arvokas lahjoitus saatiin pikaisesti, kun Mirja Auranen luovutti museolle Sakkola-Rautu-kansallispuvu, jonka hän ja äitinsä Hilja Länsirinne ovat 1960-luvulla yhdessä tehneet. Täydelliseen pukukokonaisuuteen kuuluvat kaikki vaatekappaleet kenkiä ja koruja myöden.

Hameen ja puseron on tehnyt Mirja vuonna 1963 Orimattilan kotitalousopistossa käsityötunneilla. Koska puku on oppilastyö, se on hyvin tarkkaan tehty; siinä on esimerkiksi perinteiset käsintehty lankanapit. Esiliina on ositettu valmiina.

– Äitini Hilja Länsirinne käytti pukua sen jälkeen ja teki siihen päähineen eli harakan, takin eli kostulin ja juhlaesiliinan. Esiliinassa on äidin nypläämät pitsit eli nyytingit sekä revinnäiskoristeet.

– Äiti oli oikea käsityöihminen. Hän on tehnyt meidän sisaruksille ja heidän perheilleen yhteensä kahdeksan kansallispuvua, joilla on ollut kovasti käyttöä. Lisäksi hän teki kaikkien lasten ja lastenlasten perheisiin rekipeitot, joihin muutamaani hän kutoi pohjakankaatkin Lempäälän kudonta-asemalla.

Rekipeitto on seinävaate, joka on koristeltu erilaisin pistoin ja erivärisillä langoilla tehdyillä kuvioilla.

Marjatta Ala-Jaskari on lahjoittanut museolle kuvia äitinsä Aune Mustamon (o.s. Aho, kotoisin Kiviniemestä) tekemistä karjalaisista käsityöistä. Työt ovat noin vuoden 1930 paikkeilta. Aune oli August ja Emilia Ahon vanhin lapsi. Kuvat ovat kauniita A4-kokoisia värikuvia, niitä on noin 10 kappaletta.

Johanna Olden on lahjoittanut ryijyn, joka on peräisin riiskalaisen Mikko Rastaan kotoa. Sen on kutonut Mikon lapsi Elma Rastas ennen sotia. -MRT

Pikkutarkkaa ja taidokasta kädenjälkeä on juhlaesiliinassa ja harakassa.

Sakkolan ”tytöt” toimivat Halikossa ja Salossa

Kun Sakkolasta kotoisin oleva, nykyisin Halikossa asuva Marja Laiho tapaili muita sakkolalaisia, he pohtivat, että miksi ei tavattaisi säännöllisemmin. Näin syntyi Sakkolan ”tyttöjen” ryhmä. Sanaa levitettiin edelleen, ja paikallislehtikin teki pienen jutun.

Olemme nyt tavanneet kuukauden välein toistemme kodeissa. Ryhmämme on toistaiseksi pieni, mutta innostunut. Olemme lukeneet Kanteletarta, puhuneet ja lukeneet erilaisesta kirjallisuudesta, tutustuneet karjalaiseen ruokakulttuuriin ynnä muuta. Viimeisessä tapaamisessa puhuimme rotinaperinteestä ja söimme rotinarinkeliä. Seuraavalla kerralla aiheena on entisajan rippikoulu. Keskusteluaiheita on loputtomasti, iltapäivä ei tahdo riittää. Tervetuloa joukkoomme!

Mirja Auranen

Pitäjäyhteisöjen edustajat tutustuivat

Suvannon seudun pitäjäyhteisöjen edustajat tekivät toukokuussa yhteismatkan Karjalaan, tällä kertaa tutustumiskohteina olivat Sakkola ja Vuoksela, joiden esittelyistä vastasivat Hannu J. Paukku ja Taisto Virkki.

Mukana oli Sakkolan ja Vuokselan väen lisäksi edustajia Metsäpirtistä, Pyhäjärveltä, Raudusta ja Räisälästä. Seitsemäntenä yhteistoimintaan odotel- laan mukaan Käkisalmea.

Tieto-taitoa ja kokemuksia on vaihdettu niin Suomen puolella pidetyissä tapaamisissa kuin yhteisillä matkoilla Karjalaan. Viime vuonna vastaavan yhteistoimintamatkan kohteina olivat Vpl. Pyhäjärvi, Räisälä sekä Käkisalmen linna ja museo. Ensi vuonna on tarkoitus tutustua Metsäpirttiin ja Rautuun.

Omien kotipitäjien koluamisen ohella on nähty antoisaksi tutustua tarkemmin myös naapuripitäjien historiaan ja nykypäivään Suvannon seudulla Käkisalmen alueella. Samalla on ylläpidetty yhteyksiä sikäläisiin kuntajohtajiin.

– Pitäjäyhteisöjen aktiiviset jäsenet usein järjestävät ja johtavat kotiseutumatkoja. Kun naapuripitäjien nähtävyydet tulevat heille tutuiksi, on helppo laajentaa kotiseutumatkailua oman pitäjän ulkopuolelle, sanoo Sakkola-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Hannu J. Paukku.

Myös alueen suomalaiset sukututkijat ovat jo vuosia tehneet yhteistyötä sukututkimuspiirissään.

– Oli nautinnollista saada mielenkiintoista tietoa naapuripitäjistä ja nähdä alueita, joissa ei ole koskaan aiemmin tullut käytyä, kiittelee räisäläisjuurinen Kullervo Huppunen, Räisäläinen-lehden päätoimittaja.

Samaa mieltä on Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Yrjö S. Kaasalainen.

– Erinomaisen opastuksen lisäksi saimme kuulla siellä syntyneiltä henkilöiltä omakohtaisia muistoja aikaisemmin eletystä elämästä, tuumaa Kaasalainen.

Taisto Virkki (kesk.) esitteli matkalaisille Vuokselan sotilaspatsasta.

Kuuden säätiön edustajat saivat toukokuuisella matkallaan saman pöydän ääreen toistakymmentä kuntajohtajaa Käkisalmen läänin alueelta yhteisen illallisen, kuulumisten ja tervehdysten vaihdon merkeissä.

Yhteistapaamisen ohella onnistuttiin käymään myös kuntakohtaisia keskusteluja ja esittämään suomalaisten perinneyöntekijöiden toiveita. Esimerkiksi Räisälän vanhalle suomalaiselle hautausmaalle on suunniteltu muistokiveä.

– Muistokiven sijoittamiselle on saa-

tu jo aikaisemmin suullinen lupa, mutta kirjallisen sopimuksen saaminen on kangerrellut. Kunnanjohtaja Gamnev toisti myönteinen suhtautumisensa siivilihautausmaamuistomerkin pystyttämiseen. Miten käynee kirjallisen luvan kanssa, pohtii Huppunen.

– Gamnev halusi myös ilahduttaa räisäläisiä kertomalla, että he ovat alkaneet suunnitella pahasti rappeutumas- sa olevan kirkkorakennuksen kunnostamista. Ainoastaan rahoitus on kuu- lemma vielä selvittämättä. Paikalla käy-

Sakkolan lastenkodille vietiin taas tavaraa. Kantomiehinä vas. Robert J. Rainio, Iisakki Kuisma, Taisto Virkki, Hannu J. Paukku ja Kalevi Hyytiä.

Sakkolaan ja Vuokselaan

dessämme totesimme rakennuksen toimivan edelleen nuorisotalona, koska mäellä kaikui melkoinen musiikin ryske.

Sakkola-Säätiön vetämänä toimiva Erillinen Pataljoona 6:n perinneyhdistys kuulosteli taas Keljan taistelujen muistopatsaan lupa-asiaa.

– Odotamme venäläisen osapuolen päätöstä vuodenvaihteeseen mennessä, olipa lupa myönteinen tai kielteinen, toteaa perinneyhdistyksen ja Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu Turkkinen.

Pyhäjärveläiset ja rautulaiset puolestaan saivat tehtyä valmisteluja kesän talkoomatkoihinsa, joilla kunnostetaan omia pyhiä paikkoja.

Kaikkiaan matkalaisilta tuli reissusta hyvin positiivista palautetta.

– Upea matka kaikkiaan. Tunsin entuudestaan aika paljon Sakkolaa, mutta entiset tiedot täydentyivät ja paljon uuttakin sain kuulla ja nähdä, kiittelee Taisto Virkki.

Marjo Ristilä-Toikka

Sakkolan lastenkodin pihalla yhteiskuvassa istumassa vas. Iisakki Kuisma, Taisto Virkki, Hannu Turkkinen, Ilmi Pesonen, Yrjö Kaasalainen, Raili Lameranta ja Reino Äikiä. Taustalla Kalevi Hyytiä, Robert J. Rainio ja Jukka-Pekka Mustonen.

Suvannon Seutua ja Suvannon helmi-kirjaa tutkailivat Raudun kunnanjohtaja Aleksandr Sokolov ja Käkisalmen kaupunginjohtaja Juri Kuvikov.

Kotiseutumatkailu Karjalan kannaksella – matkoja Karjalaan ja karjalaisuuteen

S seuraava artikkeli perustuu tekemääni opinnäytetyöhön Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulussa, josta valmistuin restonomiksi matkailun koulutusohjelmasta toukokuussa 2008. Tarkoitukseni oli ymmärtää ja selittää kotiseutumatkailua ilmiönä ja inhimillisenä toimintana, jotka sitä harrastavat ja miksi. Kotiseutumatkailulla tarkoitettiin matkailua nimenomaan Karjalan kannaksella, jonka Suomi joutui luovuttamaan Neuvostoliitolle toisen maailmansodan seurauksena. Alueellisesti rajoituttiin Suvannon seudun alueeseen; Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjiin.

Työssä käytin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta pyrkimyksenä kuvata, ymmärtää ja tulkita kotiseutumatkailu-ilmiötä ja sen sisältöjä. Aineiston keräsin pääosin kotiseutumatkoista kirjoitetuista matkakertomuksista, neljätoista kirjoitusta, Suvannon Seutu-lehdestä vuosilta 2005 – 2007. Kiitän lämpimästi kaikkia kirjoittajia! Analysoinnin kannalta pidän hyvänä, että kirjoitukset ovat syntyneet vapaasti ja tutkijasta riippumatta. Tässä artikkelissa pyrin, en niinkään referoimaan opinnäytetyötäni, vaan kommentoimaan siitä nousevia kysymyksiä sekä herättelemään keskustelua kotiseutumatkailun nykytilasta ja tulevaisuudesta opinnäytetyön tulosten ja johtopäätösten valossa.

Heimo

Jos kotiseutumatkailun ensimmäisen aallon muodostivat lähinnä siirtokarjalaiset, niin nykyisin enemmistön muodostavat heidän lapsensa ja lapsenlapsensa. Tämä ilmiö näkyi tässäkin tutkimuksessa selvästi. Into karjalaisuuden perinteen siirtämiseen ilmenee monista tutkimuksen matkakertomuksista, sillä lähes jokainen kirjoittaja tuo esiin nuoremman polven mukana olon (tärkeiden) kotiseutumatkalla. Jos ajatellaan kotiseutumatkojen päämotiveja, karja-

laisen kulttuuriperinteen vaaliminen kotiseutumatkailun myötävaikutuksella ilmenee osin myös tutkimuksestani. Kuten Kirkinen (1983, 325) toteaa, eivät edes voimakas teollistuminen ja kaupungistuminen ole hävittäneet karjalaista heimotunnetta, heimoperinnettä eivätkä aktiivista karjalaistoimintaa maassamme, eivätkä luovutetun Karjalan asukkaat ole sulautuneet muihin suomalaisiin. Karjalan ja karjalaisuuden vaaliminen on siis kotiseutumatkailun polttoaine.

Muisti ja paikka

Kotiseutumatkailijan konkreettinen tapa muistaa on myös suomalaisten nimien käyttö. Esimerkiksi Sakkola on nykyisin Gromovo, mutta kotiseutumatkailijoille se on aina Sakkola. Azaryahun (Raivo 2007, 60–61) mukaan nimen voima on niiden kyvyssä tehdä historiasta todellisuuden erottamaton osio, joka on jatkuvasti päivittäisten rutiinien kautta koettu ja hahmotettu. Paikan nimien kautta historia kudotaan osaksi jokapäiväistä elämää; niistä tulee itsestään selvä ja problematisoimaton osa arkea.

Kotiseutumatkailu tapahtuu siis ikään kuin omalla maalla, ja keskeinen kysymys ei ole niinkään kenelle nämä alueet nykyisin kuuluvat, vaan kenelle kuuluu niiden menneisyys ja siten oikeus menneisyyteen liittyviin kollektiivisiin muistin paikkoihin ja maisemiin (Raivo 2007, 58). Seuraava ote aineistostani kuvaa jotakin olennaista koko kotiseutumatkailu-ilmiöstä: *Oli mukava kuulla tarinoita ihmisiltä, jotka ovat siellä asuneet ja muistavat paikkoja sellaisina kuin ne silloin olivat* (Virkki 2006, 23).

Kertomukset

Minulle karjalaisuus on tuttuutta ja tietoisuutta esimerkiksi kielestä, tavoista, kylästä ja siellä eläneistä ihmisistä.

”Kotiseutumatkailu tapahtuu siis ikään kuin omalla maalla, ja keskeinen kysymys ei ole niinkään kenelle nämä alueet nykyisin kuuluvat.”

En ole itse syntynyt luovutetuilla alueilla, joten suhteeni Karjalaan on kertomusten Karjala (ks. Fingerroos 2007, 19.) Kuulemani tarinat Metsäpirtistä ja muun Karjalan kannaksen alueelta minä tulkitseen siis omalla tavallani, ja tämä puolestaan muodostaa käsitykseni koko Karjalasta.

Kokemuksellinen polvi on nopeasti häviämässä. Valtaosa kotiseutumatkailijoista on siis kertomusten ja sitä kautta perimätiedon varassa luovutetuilla alueilla liikkeessaan. Kotiseutumatkoilla kerrotut tarinat ikään kuin eletään, tosin paradoksaalisesti nykyhetkestä ja nykyisestä paljonkin muuttuneesta ympäristöstä käsin, mikä vaikeuttaa historiaan eläytymistä entisestään. Kokemuksellisen polven poistuminen jättää kotiseutumatkailijan entistä enemmän perimätiedon varaan. Miten tämä vaikuttaa kotiseutumatkailu-ilmiöön ja matkojen sisältöihin tulevaisuudessa? Vai onko jo havaittavissa uusia perinteitä, kuten Suvannon Seudun matkakertomuksista voi havaita?

Opinnäytetyöni tuloksien perusteella kotiseutumatka keskittyy edelleen entisen kodin tai sen sijainnin löytämiseen usein pelkästään karjalaisuuden matkaseurueissa. Matkoilla siirrytään kuvaannollisesti menneeseen aikaan ja menetettyyn paikkaan. Paradoksaalisesti ollaan siis matkalla paikkaan, jota ei enää ole.

Kotiseutumatkailun tulevaisuus

Suhteeni kotiseutumatkailuun on sekä osallistujan että aihetta tutkineen ja matkailun opiskelijan. Se on ollut mielenkiintoinen retki, jonka aikana olen alkanut pohtia myös kotiseutumatkailun tulevaisuutta. Kuten Suvannon Seutua lukeneet ovat voineet havaita, matkoja Karjalaan on tehty usein eri sukupolvien voimalla, jolloin perinnettä ollaan siirtämässä aina vain eteenpäin. Tässä onnistuminen on avainasemassa koko kotiseutumatkailu-ilmion jatkumiseen. Miten nuoremman polven mielenkiinto pidetään yllä, saadaanko historia elämään nykynuorison mielisä?

Muun muassa pitäjäyhteistyö, muistomerkkien ja hautausmaitten hoito ja juhlat rajan takana edustavat jatkumoa, eli tiettyä kysyntää kotiseutumatkailulle löytyy lähitulevaisuudessakin. Myös perinteen keruu eri muodoissaan, esimerkiksi koulupiirien historiikit, sukututkimus ja seuratoiminta ruokkivat omalta osaltaan mielenkiintoa juuriimme ja haluamme kotiseutumatkailuun, ja juuri kulttuuritekijät ovatkin päämotiivina matkoihin.

Toisaalta ajat muuttuvat ja tänä päivänä puhutaan elämysmatkailusta, mikä laajasti ymmärrettynä olisi hyvin sovitettavissa ”perinteiseen” kotiseutumatkailuun. Keski-ikäiselle kotiseutumatkailuun voi olla jo sinällään elämys, mutta hänen lapselleen tai lapsenlapselleen välttämättä ei. Kysymykseen voisi tulla esimerkiksi historian elävöittämiseen pohjautuva tuotteistaminen, joka ammentaisi luovutettujen alueitten suomalaisesta historiasta. Kuten Raivo (2007, 56) toteaa, menneisyyden muistaminen on luoteeltaan myös sosiaalista, se on menneisyyden tapahtumia ja niihin liittyviä muistoja yhteen punova aktiivinen prosessi, jonka puitteissa menneisyyden muistot, tarinat ja myytit luodaan, tuotetaan ja uusinnetaan nykyisyydessä. Oma viehätöksensä olisi myös luonto- ja vesistömatkailutuotteilla, mutta paljon riippuu tietysti Venäjän kehityksestä. Mutta se onkin jo toinen juttu.

Antti Tyrväinen

Kirjoittaja on Antti Tyrväinen, 40-vuotias yo-merkonomi, tuore matkailun restonomi (AMK).

Isä Touko Tyrväinen syntyi Metsäpirtissä, Räikkölässä 1939, Toukon vanhemmat Sulo Tyrväinen ja Aili Tyrväinen (o.s. Leppänen). Mukana kahdella kotiseutumatkalla lähinnä Metsäpirtin alueella. Seuraa mielenkiinnolla kotiseutumatkailun kehitystä. Tähtää monipuoliseen työhön matkailun alalla.

Artikkelin lähteet:

Fingerroos, O. 2007. Uuskareliaanit nykyajassa. Teoksessa Fingerroos, O. & Loipponen, J. (toim.) Nykylukintojen Karjala. Vaajakoski: Gummerus, 16–32.

Kirkinen, H. 1983. Suomen karjalaiset tänään. Teoksessa Lehmusvaara, I. & Mäkinen, Y.-P. (toim) Karjala 4, Karjalan vaiheet. Hämeenlinna: Karisto, 325–333.

Raivo, P. 2007. Unohdettu ja muistettu suomalainen Karjala. Teoksessa Fingerroos, O. & Loipponen, J. (toim.) Nykylukintojen Karjala. Vaajakoski: Gummerus, 55–74.

Virkki, M. 2006. Kotiseutumatkalla Vuoksela, Noisniemi ja vähän muuta. Suvannon Seutu 6, 22–23.

Vuokselaassa 2008

”Tämä retki syöpyi ikuisesti mieleeni.”

Tervehdys kaikille! Kerron tässä hieman ajatuksiani. Äitini Marjatta Jokinen (os. Kemiläinen) on Vuokselan tyttöjä jotenka Äitini monta vuotta haasteli minulle että kyllä sinun täytyy edes kerran lähteä Vuokselaan katsomaan missä ne sukujuuret on.

Tästä taitaa olla jo kymmenisen vuotta jossei enemminkin kun ensi kerran näin sanoit... Arvon mekin ansaitsemme eli Arvo-enonikin patisti että kyllä sinun sinne täytyy mennä koska Äitini vielä jaksaa reissata ja kertoa paikoista sillä joskus lienee tulevan itsekullekin päivä jolloin ei jaksaa enää reissata ja sitten ei kukaan ole paikan päällä kertomassa näistä ”omista” paikoista.

No nyt siellä sitten tuli käytyä, kiitos siitä Äiti.

En ole koskaan aiemmin käynyt Venäjällä enkä edeltävässäkkään versiossa Neuvostoliitossa joten eipä auttanut muuta kun kuunnella siellä käyneitä ja ottaa oppia. No hienostihan tuo meni, kaikki sikäläiset joiden kanssa olin jutulla olivat ystävällisiä kun tein selväksi että itsekin olen heille ystävällinen.

Saavuimme Viipuriin, tuohon monien tarinoiden kaupunkiin. Oli aika vaikuttava kokemus nähdä tuo Viipurin linna omin silmin. Tuli mieleen sotavuosien tarinat josta joku kertoi että ”silloin näin viimeisen kerran siinä siniristilipun liehuvan”...

Viipurista suunnistimme majapaikkaamme Green Villageen Röykkylään joka oli aikas uudenoloinen ja siisti paikka, kaikki oli viimeisen päälle. Monen-

Vuokselan kotiseutumatkalaiset Sakkolassa Green Villagen ravintolan edustalla 24.5.2008. Kirjoittaja Kalle Jokinen on takarivissä kolmas henkilö keskimmäisen pystypilarin vasemmalla puolella. Äiti Marjatta Jokinen on pystypilarin kohdalla kolmannessa rivissä. Kuva: Taisto Virkki.

laista nähtävää oli matkan varrella, hie-
man erikuntoisia rakennuksia kuin tääl-
lä mutta ihmiset vaikuttivat silti tyyty-
väisiltä.

Juoksuhautoja, pommin jättämiä
monttuja jne. Vuokselan kirkon rannas-
sa Äitini piti perinteistään kiinni ja täytti
limupullon Vuoksen vedellä. Tuon ve-
den Äiti vie joka kerta vanhempiensa
haudalle Kalvolaan ja kaataessaan vet-
tä Äiti sanoo ”tässä on terveisiä kotia
Vuokselasta”. Todella hieno juttu.

Lammasniemen hautausmaallakin
poikettiin mutta sinne haudattujen su-
kulaisten hautapaikkojen sijainnista ei
ole tietoa. Sieltä sitten matkamme jat-
kui Äitini kotikonnuille Uuteenkylään
Himotunkankaalle. Suunnistimme ensin
Äidin sedän Matti Kemiläisen raken-
nuksen kivijalalle jossa nautimme lasil-
lisen shampanjaa, aikamme siinä oltu-
amme lähdimme Äidin tädin Kaisan ra-
kennuksen kivijalalle. Huomasin siinä
kävellessämme Äidin olevan jotenkin
hermostunut mutta syykin siihen sel-
visi äkkiä. Äiti pysähtyi keskelle peltoa

ja alkoi katselemaan ympärilleen. Vähän
matkan päässä kasvoi punapajuanger-
vo ja Äiti meni ja halasi sitä ja sitten
alkoi itkemään. Äiti löysi kotipaikkansa
tarkan sijainnin ensimmäistä kertaa!
Siitä sitten jatkoimme tädin kivijalalle,
jossa minäkin koin jotain pistävää, kä-
velin piikkilankaan... Totuuden nimes-
sä täytyy sanoa että kyllä minäkin jo-
tain sisimmässäni tunsin noilla paikoil-
la, olinhan minäkin saapunut suvun
juurille! Ja monissa muissakin paikois-
sa käytiin.

Äyräpään kirkolla oli menneisyys ais-
tittavissa sillä onhan sielläkin ollut ko-
vat oltavat... Käsittääkseni Tuntemat-
toman Sotilaan kohtausta jossa Rokka
sanoo että ”usot sie et kohta myö räpi-
köidään tuos ku sorsat” on juurikin tuo
paikka kun joutuivat uimaan Vasikka-
saareen. Tuostahan on se sanonta että
silloin Vuoksi värjäytyi verestä punai-
seksi... Laittoi kyllä sekin paikka mielen
vakavaksi ja samalla herkäksi... Ja se
tarina kirkosta siihen samaan...

Jos tästä retkestä kirjoittaisin tyhjen-
tävästi niin taitaisi siitä tulla romaani.

Hieno retki oli ja hieno matkaseura eli
kiitoksia kaikille mukana olleille! Tämä
retki syöpyi ikuisesti mieleeni.

Palatessamme Suomeen tunsin ou-
don tunteen, tuntui kuin sielustani
puuttuisi palanen? Jotain jäi Vuokse-
laan, pala sydäntäni...

Olin onnellinen sillä olinhan juuri käy-
nyt sukujuurillani eli yksi etappi maalli-
sesta vaelluksestani on täytynyt mut-
ta silti...

Ymmärsin myöhemmin mikä on tuo
tyhjiö sielussani, se on sitä että tämän
reissun jälkeen tunsin minäkin että suo-
nissani virtaa karjalaisuus toisessa pol-
vessa!

Tähän loppuun haluan sanoa: Kiitos
Äiti!

Kun Karjalan kunnailla lehtii puu...

Kalle Jokinen

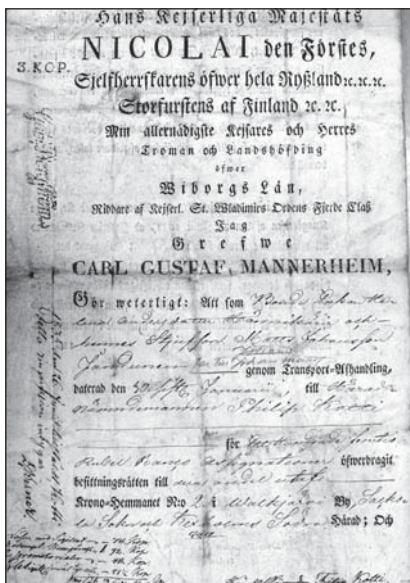
Sukututkijat vierailivat Viipurissa

Suvannon seudun sukututkimuspiirin edustajia oli huhtikuussa 2008 tutustumiskäynnillä Viipurissa. Tavoitteena oli selvittää, mitä apua Viipurin maakunta-arkistosta löytyisi sukututkimukseen. Ensimmäisen matkapäivänä iltapäivänä tutustuimme Sorvalin hautausmaahan, jota on kunnostettu vuoden 2007 aikana yhteistyössä suomalais-venäläisin voimin. Paljon on työtä jäljellä. Hautausmaa oli saanut kolkon kohtalon vuosikymmenien saatossa.

Toinen merkittävä kohteemme oli Monrepos puisto – ranskalaisen kulttuurin pohjoinen keidas. Sielunsa silmin voi vain aavista, millainen luonnonkaunis ja romanttinen puisto oli aikoinaan. Kierros Patterimäellä kuului myös ohjelmaan.

Toisen päivän pääkohde oli Viipurin maakunta-arkisto, josta löytyi tutkimusaineistoa moneen tarpeeseen. Osanottajien kiinnostus kohdistui 1700- ja 1800-lukujen aineistoon, joka oli pääosin ruotsinkielistä. Suomenkieli alkoi näkyä vasta 1800-luvun jälkipuoliskon materiaalissa.

Kauko Hinkkanen

Sorvalin hautausmaa on hiekkaperäistä maata ja se sijaitsee korkealla meren pinnasta. Kuvassa Antero Pärssinen, Heikki Malkamäki, Leena Repo ja Eeva Malkamäki. Kuva: Kauko Hinkkanen.

Digitointi auttaa sukututkimuspiiriä juurien etsinnässä

Suvannon seudun sukututkijat koontuivat 12. huhtikuuta 2008 Karjalatalolla Helsingissä pohtimaan omia sukujuuriaan. Vetovastuussa oli Metsäpirtti ja kokouksen puheenjohtajana **Kalevi Hyytiä**. Metsäpirtin Vaskelan kylä oli tunnettu runonlauluistaan. Sukunimi Rajaheimo liittyi siihen ”oikeaan rajaan” Karjalan ja Inkerinmaan välillä.

Nyt sukututkijoiden ei tarvitse mennä kaikissa asioissa Mikkelin maakunta-arkistoon, koska seurakuntien arkistomateriaalia on digitoitu 1700- ja 1800-luvulta pitäjittäin runsaasti. Metsäpirtin, Vpl. Pyhäjärven, Raudun ja Sakkolan tiedot löytyvät osoitteesta; <http://www.sukuhistoria.fi>. Ka nnttaa vieraila kyseisillä sivuilla.

Valkjärvi-seuran entinen varapuheenjohtaja Elvi Kukkonen teki selkoa Valkjärven pitäjästä, joka kuului aiemmin Muolaan pitäjään. Pitäjän nimi lienee saanut alkunsa hiekkapohjaisesta, kirkasvetisestä ja syvästä Valkjärvestä.

Yllätyksiäkin löytyi. C. G. Mannerheimin vuonna 1835 allekirjoittama asiakirja. C. G. Mannerheim (1797 – 1854) oli kreivi, lakimies ja merkittävä luonnontutkija Suomessa. Hän toimi Viipurin läänin maaherrana ja vuodesta 1839 Viipurin hovioikeuden presidenttinä.

Pitäjä oli maatalousvaltainen. Siellä oli toki muutakin toimintaa; ajokaluja valmistajia, myllyjä ja sahoja. Lottien, marttojen ja suojeluskunnan toiminta oli vilkasta. Sukututkimus on jäänyt vähäiseksi.

Pähkinäsaaren rauhan (v. 1323) raja puhutteli kokousväkeä. Raja koettiin kulttuurirajana. Keskustelu kävi vilkkaana Ruotsin puoleisen Valkjärven ja Novgorodin puoleisen Raudun ja Sakkolan väen ”ristinnaimisista”, uskonnoista, kasarmeista ja sairaaloista. Mielä askarrutti se, miten avioituttiin yli hallintorajojen ennen Stolbovan rauhaa v. 1617. Miten kulttuurierot ratkaisivat puolison valintoja. Kysymyksiä herätti myös se, miten isoviha (v. 1713 – 1721) vaikutti Suvannon seudun asuin ympäristöön ja elinolosuhteisiin. Tulivatko uudet asukkaat ja uudet suvut tälle seudulle? Kokouksessa todettiin, että 1700-luvun rippikirjat ovat tiedoiltaan epävarmoja, koska niistä ei aina ilmennyt mihin henkilö oli muuttanut.

Pentti Warvas teki selkoa tutkimistaan valkjärveläisistä suvuista. Osmo Tuokko puolestaan esitteli tekemäänsä sukukirjaa, ”Arvon hekin ansaitsevat”, oman ja vaimonsa sukujen kahdeksasta kantaäidistä.

Seuraava kokous on 20. syyskuuta 2008 Karjala talolla. Laitathan ajan jo ennakkoon kalenteriisi.

Kultakuume tuonut Iisakki Kuismalle monta MM-mitalia

Toukokuisella matkalla kannakselle Iisakki Kuisma näytti Vuokselassa vaskaamisen mallia, vaikka oikeat työvälineet eivät olleetkaan matkassa. Kesän maailmanmestaruuskisat käydään heinäkuussa Espanjassa.

”Suomalaisia on kullanhuuhdonnan maailmanmestaruuskisoissa yleensä noin sata.”

Kuusikymppisenä varhaiseläkkeelle jäänyt sakkolalaisjuuri-nen Iisakki Kuisma, 77, löysi oloneuvoksen pävilleen harrastuksen kultakuumeen parista. Sitten hän on vaskannut lukuisia maailmanmestaruusmitaleita.

– Kolme kultaa, kaksi hopeaa ja kolme pronssia. Vähän tässä on tavoitteenä, että saisi kaikkiaan kymmenen MM-

mitalia kasaan, toteaa Kuisma.

Suomen Lapissa syttynyt harrastus on vienyt miestä ympäri maapalloa. Kullanhuuhdonnan kisoja on käyty muun muassa Australiassa, Japanissa ja Etelä-Afrikassa. Tämä suvi kutsuu maapallon parhaimpia vaskaajia kisamaan heinäkuussa Espanjassa.

– Suomalaisia on kullanhuuhdonnan maailmanmestaruuskisoissa yleensä noin sata, kun kaikkiaan MM-titteliä tavoittelee 300-400 henkeä, selvittää Kuisma.

Iisakka Kuisma on kehittänyt huuhtomiseen omanlaisensa vaskoolin, jota lättypannuksi voisi kutsua.

Kilpailussa ämpärilliseen hiekkaa on sotkettu kultahippuja, ja kilpa ratkeaa,

kuka ne nopeimmin löytää. Iisakin taidosta kertoo erään mestaruuden tulos: yhdessä minuutissa ja 22 sekunnissa hän vaskasi esiin kaikki piilossa olleet 11 hippua. Hiekkaämpärillinen on siis saanut vinosti ja tarkasti kyytiä...

Sakkolan Haittermassa vuonna 1931 syntynyt Iisakki Kuisma muistelee, kuinka hän vuonna 1939 sodan alkupäivinä näki yhden lentokoneen putoamisen. Monia muitakin muistoja synnyinkonnuilta on.

Sakkola-juhlille Espoon Leppävaaraan hän ei kuitenkaan ennätä, sillä elokuun alussa kullanhuuhtajat mittelevät taitojaan Tankavaarassa.

Marjo Ristilä-Toikka

Sakkola-Seuralla lämmينhenkinen kirkkopyhä

Tänä vuonna helatorstai ja vappu sattuivat samalle päivälle. Sakkola-seuran kirkkopyhää vietetiinkin siksi perinteisen helatorstain asemasta sunnuntaina 4.5. Paikka oli jo kolmatta kertaa peräjälkeen Vantaan Pyhän Laurin kirkko.

Messussa saarnasi Tikkurilan seurakunnan pastori Virva Krans ja liturgina toimi pastori Maria Koukkari. Päivän tekstit luki Sakkola-seuran puheenjohtaja Leena Rantakari. Kanttorina toimi Samppa Laakso. Messun musiikista vastasi myös Neskirkjan kirkon kuoro Reykjavikista. Kuoro oli konsertointimatalla Tallinnassa ja Helsingissä. Kolehdiin keräämisessä ja ehtoollisella avustivat rovasti Pirkko Yrjölä ja pastori Jaakko Hyttinen. Kolehdi kerättiin Suomen Lähetysseuran kautta raamatunkäännöstöyöhön Angolassa, Senegalissa ja Papua-Uudessa Guideassa.

Messun jälkeen laskimme pienet kukkatervehdykset Arvo ja Kaarin Liesmaan haudalle sekä Karjalaan jääneiden muistomerkille.

Kirkkokahvit nautittiin Kahvitupa Laurentiuksessa. Kahvi oli maukasta ja pullat lämpimiä.

Tänä vuonna 10.8. tulee kuluneeksi 1750 vuotta Pyhän Laurin kirkon suojelupyhimyksen diakoni Laurentiuksen marttyyrikuolemasta. Pyhä Laurentius oli ensimmäisiä kirkon diakoneja ja vastasi kirkon rahavaroista. Hän kantoi huolta lähimmäisistään ja auttoi heikkoja, köyhiä ja sairaita. Diakonia eli kir-

kollinen hyväntekeväisyys on edelleenkin kristinuskoon perustuvaa palvelu- ja avustustyötä. Se on yksi kirkon perustoimintamuodoista. Vantaalla muistetaan Laurentiusta monin tavoin: esimerkiksi järjestetään Laurentiuksen iltavaellus 9.8. (www.vantaanseurakunnat.fi/laurentius 2008). Katolisessa maailmassa Laurentiusta pidetään mm. köyhien, pölmien, kokkien, koululaisten, kirjastonhoitajien ja majatalonpitäjien suojelupyhimyksenä. Hänen juhlapäiväänsä vietettiin jo 300-luvulla.

Kerroin vuosi sitten että kirkon kuori-ikkunan lasimaalauksen olisi tehnyt Alexandra Frosterus-Sältin. Tieto oli vanhassa Vantaan opasyhdistyksen esitteessä. Nykytutkimuksen valossa tekijä kuitenkin on tuntematon saksalainen. Maalauksen lahjoitti konsulina Maria Ekman 1894. Perimätiedon mukaan teoksen enkeleillä on Marian Ekmanin nuorena hukkuneitten serkkujen kasvopiirteet.

Tavataanko taas ensi vuonna Vantaalla?

Anni Purontaa

Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseura koolla

Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseura ry vietti kevättapahtumaa 24.5.2008 Aune Laamassa Pirkkalassa. Tapahtumaa vietettiin ulkoilun, hernesopan sekä kahvittelun merkeissä. -AH.

Teinipojan koesoitto vei musiikkimajuriksi

”Hän oli saanut
synnyinlahjaksi
kirkkaan lauluäänen ja
tarkan nuottikorvan.
Näin asia silloin tulkittiin.”

Muistelen veljeni kapellimestari, musiikkimajuri Eino Kuparisen elämäнкаarta. Eino syntyi Sakkolan Lapinlahdessa 15.7.1907. Vanhemmat Maria ja Tuomas Kuparinen olivat myös syntyneet Lapinlahdessa. He avioituivat vuosituhannen vaihteessa. Heille siunaantui viisi poikaa, Eino oli vanhimmasta päästä kolmas. Hän oli saanut synnyinlahjaksi kirkkaan lauluäänen ja tarkan nuottikorvan. Näin asia silloin tulkittiin.

Kuparisten veljesten kantatila sijaitsi Lapinlahden kylän keskivaiheilla. Hennonmäki oli paikannimi. Einon isällä Tuomas Kuparisella oli neljä veljeä. Veljet aikuistuivat ja alkoivat perustaa omaa kotia, näin kantatila meni jakoon. Veljekset rakensivat omille tiluksilleen tarvittavat rakennukset ja osa avioitui. Tuomas halusi jäädä kantatilalle Hennonmäelle. Vanha rakennus oli huonokuntoinen, ja asuinrakennus sai purku-tuomion ja uutta suunniteltiin tilalle. Sitten tuli pulma, mihin perhe siksi aikaa, kun rakennetaan uutta. Pojat olivat vielä pieniä, kansakouluikäisiä. Mutta tähänkin saatiin ratkaisu: runsaan kilometrin päässä Hennonmäeltä oli autiotupa, asukkaat sieltä olivat läheneet väljemmille vesille. Torppaa sai vuokrata väliaikaiseen käyttöön. Isä Tuomas käytti tilaisuutta hyväkseen ja vuokrasi torpan, joka oli asumiskuntoinen. Torpassa oli leipäuuni, liitti eli hella, tuvan puoli ja isohko kammari myös.

Maria-äiti ja Tuomas-isä kokosivat pesueensa ja muuttivat torppaan asumaan. Kun Eino oli käynyt kansa- ja jatkokoulun, hänen mieleisin harrastuksensa oli musiikki ja laulu. Hän olisi halunnut lisää oppia, mutta eihän pienessä maalaiskylässä ollut siihen mitään mahdollisuutta, eikä torpan pojat-

Kuparinen soittaa sitten soolot, tapasi musiikkikapteeni Saraste ilmoittaa soitokunnalleen, kun Eino Kuparinen oli siinä Viipurissa vuosina 1925-27.

la ja isällä ollut varaa kustantaa kaupunkiin asti opintoihin. Asia oli Einolle pieni pettymys.

Pulma ratkesi sattumalta. Eino haki postilaatikosta päivän lehden, Käkisalmen Sanoman, joka ilmestyi kolme kertaa viikossa. Lehti oli kuin avoin ikkuna ulos maailmaan. Eino selaili lehteä ja huomasi ilmoitusosastolta, että Savon Jääkäriyrykmentin soitto-kuntaan otetaan soitto-oppilaita. Eino innostui ja lähti vanhemmille keromaan aikeesta. He olivat myötemielisiä. Eino kirjoitti musiikkikapteeni Sarasteelle, että hän haluaisi soitto-oppilaaksi. Kohta tulikin Einolle Sarasteelta kutsukirje, jossa hän kutsui Einon soitto-kokeisiin kotiinsa. Sovittiin aika. Isä lupautui viemään Einon, ja Saraste oli junalta vastassa Käkisalmen asemalla, vei kotiinsa isä-Tuomaan seuratessa mukana.

Koesoittoa pianolla Saraste kuunteli tarkkaavaisena. Koe oli ohi, ja musiikkikapteeni ilmoitti: ”Kyllä Eino saa jäädä. Hän saa jäädä meille yöksi, sillä aamulla alkavat harjoitukset.”

Mitä liikkui 14-vuotiaan pojan aivoituksissa? Isä hyvästeli poikansa, sanoi muutaman rohkaisevan sanan toivottaen onnea ja menestystä. Huhtikuinen ilta alkoi hämärtä, kun isä lähti haikain mielin junalle.

Siitä urkeni Einon musiikkimiehen ura, ei tarvittu mitään hakupapereita. Soitto-oppilaana Eino aloitti Käkisalmissa Savon Jääkäriyrykmentin soitto-kunnassa vuonna 1921. Soittaja-aliupseerina hän opiskeli konservatoriossa, jossa suoritti myös kapellimestarin tutkinnon. Sotilaskapellimestarina hän toimi vuodesta 1937 JP 2:ssa Valkjärvellä ja JP 4:ssä Kiviniemessä. Kauimmin hän ehti vaikuttaa Turussa, jossa hän oli 25 vuotta laivaston soitto-kunnan kapellimestarina. Eino Kuparisen oma instrumentti oli kornetti. Hän ehti myös kouluttaa monen monta sotilassoittajaa. Eläkkeelle hän jäi vuonna 1967 ja kuoli kymmenen vuotta myöhemmin.

Laina Nuora
o.s. Kuparinen

Karjalankannaksen Kuparisia -kirja valmistuu

Karjalankannaksen Kuparisia -kirja on kirjapainossa ja saatane juhannuksen tienoilla oikolukuvaiheeseen. Kirja valmistuu Kuparisten sukuseuran 13.-14.9.2008 Aulangolla pidettävään sukujuhlaan, jossa se julkistetaan.

Kirjassa noin 400 sivua ja siinä on sukutaulujen lisäksi myös kirjoituksia ja valokuvia. Kirja sisältää tietoja 1540-luvun Juho Kuparisesta aivan viimeaikoihin saakka. Sukutiedot ovat arkistoista ja suvun jäsenten itsensä antamia. Koska kaikkia Karjalankannaksen Kuparisia ei kirjaan ole saatu, nimenä on Kuparisia kuitenkin lähes 6000 nimeä.

Kirjan keskeisin sukua koskeva osa käsittelee Vuoksenrantaa ja erityisesti Sintolaa, koska Kuparsaaresta ja Vuoksen ympäriltä on aikaisemmin julkaistu kirjat. Tämän kirjan sukutaulut käsittä-

vät yhtenä kokonaisuutena Vuoksenrannan, Antrean, Muolaan, Heinjoen, Viipurin ja Viipurin maalaiskunnan, sekä Äyräpään ja Ihantalan alueen sukutaulut yhteensä 867 kpl. Kivennavalta on 6, Uudeltakirkolta 88, Kurkijoelta 17, Seiskarilta 4 ja Pietarista 10 sukutaulua.

Monia kertomuksia ovat tehneet Eero Kuparinen Hartolasta Vuoksenrannan alueelta ja jopa Pietariin liittyen, Teuvo T Kuparinen Lahdesta Talin-Ihantalan alueelta myös murreaiheista ja suurtaistelusta, Kaisa Toivola ja Maija Henttonen, Kerttu Wallin, Liisa Kajander ja Pirkko-Liisa Suksi Sintolasta kotiseutua muistellen. Pauli Kuparinen Lahdesta Karjalan pojasta aikamieheksi ja Kimmo Suonsyrjä Tampereelta Kuparissii Uuvellkirkoll. Eräiden muiden kirjan luonteeseen kuuluvien kirjoitusten lisäksi on selostus sukuseurasta, jonka

asettama kirjatyöryhmä on ohjannut kirjan laatimista. Sen on koonnut Teuvo I Kuparinen Espoosta ja kirjan painopaikka on Saarijärven Offset. Kirja painetaan kovakantisena.

Kirjan oi tilata ennakkoon maksamalla sukuseuran tilille 800015-70707647 kirjan hinnan 35 euroa/kpl tai yhteisjintaan 100 euroa/3kpl elokuun loppuun mennessä. Kirjat luovutetaan sukujuhlan toisena päivänä tai lähetetään postitse 5 euron maksulla. Tilaukseen tulee mainita nimi ja osoite.

Kirja normaalihintaisena on 40 euroa kappale.

Kirjaa koskeviin tiedusteluihin vastaa

Teuvo Kuparinen

puh. 0400-612347

tai teuvo.kuparinen@netsonic.fi

Räisälän kansanopisto täyttää syksyllä 100 vuotta

Räisälän kansanopisto on Kokemäen Peipohjassa sijaitseva uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansanopisto. Se aloitti toimintansa 9. marraskuuta 1908 Karjalan kannaksen koillisosassa Räisälän pitäjässä. Opiston perusti räisäläinen liike mies Juho Lallukka vaimonsa Marian kanssa omin varoin.

Lallukan mielestä koulutietojen tuoman yleissivistyksen puutteen ei pitäisi rajoittaa kenenkään elämää. Itsensä tiedollinen kehittäminen katsottiin kaikkien oikeudeksi. Niinpä opisto pyöräytettiin liikkeelle erityisesti maaseudun sivistystason kohottamiseksi.

Marraskuun 9. päivänä 1908 aloitettiin ensimmäinen työvuosi. Opistoon oli kutsuttu 50 oppilasta, joista 30 oli räisäläisiä. Seuraavina vuosikymmeninä oli oppilaita työkautta kohden keskimäärin 42. Opiston vaikutusalueena oli Räisälän lisäksi etenkin Antrea, Kirvu, Käkisalmi, Kaukola, Pyhäjärvi, Sakkola ja Vuoksela.

Opiston historiassa suurimmat muutokset ja koettelemukset liittyvät sota-aikaan, jolloin pakottavat evakkomatkat vaikuttivat olennaisesti sen toimintaan. Opisto siirtyi sodan jaloissa ensin Teuvalle loppukesästä 1940, sieltä Köyliöön syksyllä 1945 ja lopulta Kokemäen Peipohjaan, jossa opisto on toiminut vuodesta 1950 lähtien.

Räisälän kansanopisto täyttää syksyllä sata vuotta. Kansanopistot ovat sadassa vuodessa kokeneet monenlaisia muutoksia, jotka näkyvät selvimmin opetusalojen muutoksissa. Opistot muuttuvat yhteiskunnan muutosten tuottamien vaatimusten mukana kuten kuuluukin. Tämän päivän Räisälän kansanopisto tarjoaa yleissivistävää ja jatko-opintoihin valmentavaa ja vaihtoehtoista koulutusta kaikenikäisille kiireettömyyttä, pehmeitä arvoja ja taiteita arvostaville.

Räisälän kansanopistossa on luvuvuonna 2008–2009 kolme pitkää linjaa:

syksyllä ja keväällä järjestettävä puoli-vuotinen kirjoittajalinja sekä koko vuoden kestävä luovan elämäntaidon linja ja ääni- ja energiahoidajalinja.

Tukirahalahjoituksia

Räisälän kansanopiston pitkä historia karjalaisten sivistystason kohottajana on saanut monet arvostamaan sen toimintaa. Kansanopiston vuosien varrella käyneet ovat tiedustelleet mahdollisuutta osallistua 100 vuotta täyttävän opiston taloudelliseen tukemiseen. Heillä kuten kaikilla muillakin halukkailla on nyt mahdollisuus suorittaa kannatusmaksu Räisäläisten Säätiön tilille:

Kokemäen Osuuspankki 516105-435312. Maksuun tulee merkitä viestiksi Kansanopisto.

Mahdolliset lahjoituksina saadut tukirahat tullaan luovuttamaan opistolle syksyllä. Mukaan voidaan liittää lahjoittajalista.

Kullervo Huppunen

Vuokselajuhla vietettiin hakkapeliittain pitäjässä Tammelassa

Kaunis alkukesän päivä kokosi vuokselaisia ja muitakin vuokselaisuudesta kiinnostuneita koolle Tammelaan 8. päivänä kesäkuuta 2008.

Perinteiset juhlallisuudet alkoivat jumalanpalveluksella Tammelan kirkossa jossa saarnasi, sukujuuriltaan vuokselalainen, Kangasniemen kirkkoherra Seppo Komonen. Seppleet laskettiin sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille. Sen jälkeen siirryttiin keskuskoulun tiloihin, jossa tarjolla oli ruokailu ja kahvitarjoilua.

Tämän jälkeen käsiteltiin viralliset vuosikokousasiat ja sitten keskityttiin nauttimaan varsinaisen juhlaohjelmiston sisällöstä.

Seppelpartiot lähetti matkaan kirkosta Tammelan seurakunnan vt. kirkkoherra Vesa Parikka (ei kuvassa). Kuva vas. Martta Repo, Tapio Sihvo, Anu Pirttilahti, Tuire Humalainen, Kauko Komonen ja Ebba Penttilä.

Sankarivainajien muistomerkillä Marjatta Mattila ja Pertti Vanhanen.

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Aila Turkki ja Veikko Komonen.

Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Juhani Penttilä (vas.) ja sihteerinä Taisto Virkki.

Seuran kunniajäseneksi kutsuttiin Veikko Pohjalainen. Hän on ollut aiemmin seuran hallituksen jäsen ja nykyisin toimii Vuoksela Säätiön hallituksen puheenjohtajana.

Juhla aloitettiin laulamalla Karjalaisen laulu. Seuran puheenjohtaja Tapio Sihvo toivotti juhlaväen tervetulleiksi juhlaan.

”Nuorten soittoa ja laulua” kuultiin Lounais-Hämeen Musiikkiopiston Nuorten kanteleryhmän esittämänä johtajana Heta-Maija Halme.

Juhlan juonsi Petri Liski. Jolle Martta Repo on antamassa kiitosruusua. Oopperalaulaja Raimo Mero (toinen vas.) esiintyi jo jumalanpalveluksessa ja juhlassa hänen komea tenoriäänä kaikui salissa. Hän esitti Oskari Merikannon laulut; Reppurin laulu ja Laatokka. Häntä säesti ansiokkaan tämän kevään ylioppilas Minttu Siitonen, jolla oli myös kaksi omaa musiikkiesitystä; Leevi Madetojan sävellykset „Vanha muisto

ja Ilmari Hannikaisen Valssi.

Juhlapuheen piti vuorineuvos Yrjö Pessi (oik.) kiteyttäen sanomansa seuraavasti:

Monen ajatukset saattavat liikkua kaikkia suomalaisia koskettaneissa taakse jääneissä vaikeissa sodan vuosissa ja niiden seurauksissa. Juhla tuo mieleen niin Suomen kohtalon hetkiä kuin kotiseutumme Karjalassa. Karjalan menetyksen ja elämämme sen jälkeisenä

aikana. On väärä ajatus, että sukupolvemme vaihtuessa nämä kaikki unoh-tuisivat. Aika ei poista tapahtumia,

Seuraavaan lehteen tulee tiivistelmä hänen puheestaan.

Seuran puheenjohtaja Tapio Sihvo ja sihteeri Laila Saario luovuttivat Taisto Virkille Karjalan Liiton 19.4.2008 myöntämän kultaisen ansiomerkin. Merkin saaja kiitti saamastaan huomionosoituksesta

Taisto Virkki

Taisto Virkki kiitettiin Karjalan Liiton kultaisella ansiomerkillä. Kuva: Hannu Turkkinen.

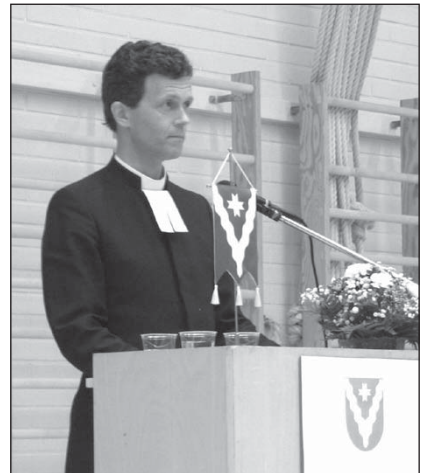
Tammelan kunnan tervehdyksen juhlaan toi kunnanjohtaja Matti Setälä.

Seuran hallituksen varapuheenjohtaja Kauko Komonen esitti päätösa-noissaan kiitokset kaikille juhlassa esiintyneille kuin juhlavalmisteluissa ja itse juhlissa eri tehtävissä mukana olleille toivottaen lisäksi hyvää kesää koko juhlaväelle.

Hattulan kunnanjohtaja Martti Pura toivotti vuokselalaiset tervetulleiksi Hattulaan, jossa pidetään seuraavat Vuokselajuhlat 60-vuotistapahtumana vuonna 2010.

Loppuhartauden piti Vesa Parikka soveltaen Karjalaisten katkismuksen sisältöä.

Perinteisesti juhlan päät-teeksi laulettiin yhteisesti Hämmäläisten laulu.

VIRKIN VIRKKEET

Onko meillä aikaa ja eväitä riittävästi?

Alkukesä on perinteisesti monessa mielessä kiireistä aikaa niin luonnossa kuin ihmisten elämässä. Sen huomaa parhaiten hiljentymällä ja tutkailemalla lähiympäristöään sekä siellä tapahtuvia muutoksia. Voi sitä laulamisen riemua ja luonnossa tapahtuvaan voimakkaan kasvun vihertymistä, mitä kevät saa aikaan. Me karjalaiset olemme kuin muuttolintuja; kaipuu entisille kotipaikoille tuntuu rinnassa jo viimeisten lumien ollessa maassa. Yhdessä oleminen ja entisten aikojen muistelu saavat tunteet pintaan. Ne ketkä vielä jaksavat käydä entisillä kotipaikoilla, ovat meille nuoremmille ensiarvoisen tärkeitä tiedon jakajia. Olen kevään aikana käynyt Vuokselassa kaksi kertaa ja aina sinne mieli halajaa, vaikka omia muistikuvia ei olekaan sieltä. Reilun kahden vuoden ikäisenä minäkin jouduin evakkomatkalle mukaan pakon edessä kesällä 1944.

Kaipuun tunteet ovat moninaiset. Haasteleminen, laulaminen tai vaikka pa entiset tuttujen tapaaminen on kar-

jalaisten elämää helpottanut vuosikymmenien ajan. Vuokselalaisilla oli mahdollisuus kokoontua yhteen mm. joka toinen vuosi vietettävän Vuokselajuhlan merkeissä. Tammelassa pidetyn juhlan tunnelmia löytyy toisaalta tässä lehdessä.

Kotiseutukaipuu vyöryy Vuoksen lailla usein runon muodossa esiin. Oheisen runon saimme mukaan kotiseutumatkalle Vuokselassa esitettäväksi. Runon on kirjoittanut keväällä 2008 Tammelassa asuva Päiväkirven tyttö eli Ebba Penttilä o.s. Selonen.

Lammasniemen sankarihaudalla Vuokselassa v. 2008

*Laula Vuoksi lempeästi,
kaihoten humise honka,
unilaulu nukkujalle
virsi Tuonen tuttavalle.*

*Sirkuttele lehdon lintu,
kerro kultainen käki,
tästä paikasta pyhästä
nurmen alla nukkujista.*

*Nouse kukka kummun alta,
kanervainen kankahalta
peitoksi näiden poloisten
miesten nuorena nukkuneiden.*

*Muistot on mukana heistä
suru suuri sydämessä
kauas täältä kaikonneilta*

*pakon edessä paenneilta.
Tuossa tyhjä kellotorni
kirkko kaltoin kohdeltuna
viel' on merkinä ajasta,
kotimaamme kohtalosta.*

*Soikaa nyt siniset kellot,
kielon kellot kilkutelkaa,
kello kirkon ei kumaja
kerro teille kiitostamme.*

*Tuuli lempeä puhalla
kuivattele kaihon kyynel,
tuo'os toivo tulevasta
usko uudesta ajasta.*

Onko meillä itsellämme todella aikaa ja eväitä riittävästi oman elämän rien-toihin. Voisimmeko mahdollisesti antaa niistä jotain vaikkapa hitusen verran lähimmäisillemme. Tämän viestin jät-täisin jokaisen tämän lehden lukijan it-sensä pohdittavaksi.

Tammelassa olevan lapsuuskotini pi-halla kasvaa kieloja kuten Vuokselan Alholassakin. Kukkaviestin välityksel-lä toivotan lehden lukijoille nautinnol-lista keskikesän juhlaa. Pidetään huol-ta toisistamme!

Taisto Virkki

Elisenvaaran pommituksen tarkentuneita tietoja esitellään Räisälä-juhlilla Harjavallassa 28.–29.6.

Tämän kesäisien Räisälä-juhlien pää-teemaksi nousee Elisenvaaran pommi-tuksen ja sen uhrilukujen tarkentuneet tiedot. Harjavalta-salissa (Myllytie 1) Harjavallan koulukeskuksessa 28.–29.6. vietettävien juhlien pääpuhujiksi saa-puvat toimittaja *Erkki Rahkola* ja ilma-sotahistorian asiantuntija Tekniikan tohtori (honoris causa) *Carl-Fredrik Geust*.

Sunnuntaina Räisälä-juhlien pääjuh-lassa kuullaan Rahkolan ja Geustin ker-tomana tämän hetken tiedot mm. uhri-määristä. He ovat saaneet valmiiksi uu-

den kirjan *Vaiettu Elisenvaaran pom-mitus - Evakkohelveti 20. kesäkuuta 1944*. Teos kertoo pommituksen syn-kän tarinan sekä pommittajien että uh-rien näkökulmasta.

Uhrien silminnäkökuvausten lisäksi teoksen lähteinä ovat Venäjän sota-ar-kistosta löytyneet Elisenvaaraa pom-mittaneen lento-osaston sotapäiväkir-jat. Lähteenä on käytetty myös tämän lento-osaston historiikkia, jossa on mi-nuutintarkkoja kuvauksia suurpommi-tuksesta sekä sen syistä ja seurauksis-ta.

Harjavallan Karjalaseura on seitse-mättä kertaa mukana Räisälä-juhlien jär-jestelyissä. Juhlaviikonlopun aikana löytyy Harjavallasta myös oheistapah-tumia. Marja Siura on luvannut pitää perustamansa ja ylläpitämänsä karjalai-sen suvun koti-, käsityö- ja posliini-maalausmuseo Kukkilinnun auki Räisä-lä-juhlien aikana. Hänellä on suuri talo tupaten täynnä toinen toistaan mielen-kiintoisempaa Karjalasta pelastettua Ollila-Nordling -suvun esineistöä, mit-kä kertovat evakkotaipaleesta Käkisal-mesta Satakuntaan.

Sankarihautausmaiden nykytila Karjalan kannaksella

Suomalaisten toimintatapana sodissa oli, että menehtyneet sotilaat pyrittiin tuomaan ja siunaamaan kotiseurakunnan multiin. Sankarihautoja lienee Suomessa tällä hetkellä runsaat 600 ja ne ovat olleet alusta alkaen seurakunnan hoidossa.

Rajan taakse joidenkin lähteiden mukaan jäi vuoden 1944 rauhanteon jälkeen 50 talvi- ja jatkosodan sankarihautausmaata, joihin sota-aikana haudattiin noin 7000 sankarivainajaa. Karjalan kannaksella niistä on 45 hautausmaata.

Vuoden 1992 heinäkuun 11. päivänä tehtiin sopimus Suomen tasavallan ja Venäjän federaation hallituksen välillä yhteistyöstä toisen maailmansodan seurauksena Venäjällä kaatuneiden suomalaisten sotilaiden ja Suomessa kaatuneiden venäläisten (neuvostoliittolaisten) sotilaiden muiston vaalimisesta.

Tähän sopimukseen liittyen tehtiin kummassakin maassa mm. luettelointi hautapaikoista.

Sopimukseen perustuen pitäjäyhteisöillä oli mahdollisuus sopia kunkin alueen asianmukaisten toimielinten kanssa sotilashauta-alueiden hoitotoimenpiteistä.

Vuokselan osalta kyseessä oli Leningradin alueen Käkisalmen piirissä Romaskin kunnassa sijaitseva sotilashautausmaa-alue entisen Vuokselan kirkon alueella. Alueen senhetkinen omistaja oli Romaskin kunta.

Sopimusneuvottelut saatiin päätökseen 21.7.1994, jolloin Romaskin kuntaneuvoston puheenjohtaja Anatoli A. Buin oli ilmoittanut kaikkien tarvittavien paikallisviranomaisten luvat olevan kunnossa muistomerkkihankkeen toteuttamiseksi. Muistomerkit suunniteltiin taiteilija Kalevi Liski ja ne sijoitettiin Vuokselan kirkonmäelle sankarihautausmaalle ja Vuokselan seurakunnan hau-

tausmaalle vapaussodan sankarivainajien muistomerkkin paikalle.

Muistomerkkien paljastamisjuhla pidettiin Vuoksella 11.6.1995.

Varsinainen kirjallinen hallintasopimus Romaskin kunnan ja Vuoksela-Seura ry:n kanssa tehtiin v. 1996. Sopimuksen voimassaoloaika on kaksikymmentäviisi vuotta.

Sankarihauta-alueen pinta-ala on kahdeksansataa neliömetriä. Alue on maastossa merkitty betonisin puoliristein.

Vuonna 1998 saatiin tietää, että sankarihauta-alueen välittömään läheisyyteen on rakenteilla rantasauna. Seuran toimesta kävimme 14.9.1998 asiasta neuvottelut A.A. Buinin luona ja mukana oli myös saunan rakennuttaja. Neuvottelun tuloksena kirkon alueen uusi omistaja sai tiedon hallintasopimuksestamme. Neuvottelussa sovimme lisäksi, että omistaja kustannuksellaan aittaa sankarihauta-alueen, että muistomerkillä vieraileville turisteille taataan esteetön kulku ja ajo hautapaikalle ja että alue siivotaan rakennusjätteistä. Näin myös vastapuoli toimi ja ongelmia ei ollut seuranneina kymmenenä vuotena. Kirkkoonkin päästiin sisälle tutustumaan usein kotiseutumatkojen yhteydessä. Viimeksi pitäjäyhteisöjen matkan yhteydessä 3.5.2008.

Kirkkoa on käytetty varastona ja latiaakin revitty auki eli näkymä ei mieltä kohenna.

Kotiseutumatkan yhteydessä 24.5.2008 kohtasi meitä yllätys. Lammasniemen hautausmaalle johtavan tienristeyksen jälkeen tuli vastaan uusi metalliportti, joka oli sinne asennettu ja se oli lukittu. Pääsimme eteenpäin kävellen loput sadat metrit ohittaen portin sivulta. Asennus oli vielä kesken eli pelkona on, että vain kiertämällä tai soutamalla pääsisi sankarivainajien muistomerkille. Toinen kysymys on se,

onko aidattu alue yksityisaluetta ja voiko sinne mennä ilman lupaa.

Tekemämme sopimus edellyttäisi vapaata pääsyä sankarihautausmuistomerkille.

Koska sopimusosapuolena kanssamme on Romaskin kunta, pitää asiasta käydä neuvottelemassa mahdollisimman pian. Romaskin kunnanjohtaja on vaihtunut ja ehkä myös maa-alueen omistaja Vuokselan kirkolla eli neuvottelutilanne on haastava.

Mitä kuuluu muiden pitäjäyhteisöjen sopimuksille?

Tasavallan presidentin kanslia oli vuonna 1998 lähettänyt opetusministeriölle selvityspyynnön sodissamme kaatuneiden ja luovutetulle alueelle jääneiden hauta- ja muistomerkkiasiaissa.

Opetusministeriön toimeksiannosta Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry oli saanut tehtävän selvittää mm. olemassa olevat sopimukset, hautausmaat, sankarivainajien määrät, esiintyneet mahdolliset ongelmat ja muistomerkkihankkeisiin saadut avustukset.

Luovutetun alueen pitäjäyhteisöt saivat 11.11.1998 päivätyn kyselyn. Vastasimme kyselyyn. Palautetta vastaukseemme emme ole saaneet.

Viipuri-keskus on ollut mukana Karjalan Liiton vuonna 2002 aloittamassa siviilihautausmaa hankkeessa. Asiaa on käsitelty mm. 28.9.2002 Viipuri-keskus ry:n järjestämässä seminaarissa: Pitäjäyhteisöjen toimintaympäristö Karjalan kannaksella.

Tilaisuutta koskeva muistio löytyy osoitteesta www.viipuri-keskus.vbg.ru/fin/tiedotteet.htm.

Venäjä uusi maalaki ja muut viime vuosien lait eivät varmaan tilannetta helpota.

Parasta olisi, että valtiovallan toimenpitein ja ohjauksin saataisiin yhtenäisen käytäntö siviilihautausmaiden py-

syvään hallintaan ja sopimusmenetelyihin. Tärkeää olisi myös, että muistomerkkien huolto- ja kunnossapito hoidettaisiin valtion kustannuksella. Käytännön toimissa pitäjäyhteisöt olisivat varmasti mukana yhteistyössä.

Se mikä meille on rakkainta, on kunnioittaa entisiä sukupolvia ja perinteitä. Meidän karjalaisten juuret ovat Karjalassa, sitä ei kukaan voi muuksi muuttaa. Pitäkäämme siitä kiinni. Meillä pitää olla oikeus päästä vapaasti sukumme haudoille myös entisillä kotiseuduillamme. Meidän velvollisuutemme on muistaa sankarivainajiamme valtakunnallisina juhlapäivinä riippumatta siitä kummalla puolen rajaa heidän leposijansa sijaitsevat.

Taisto Virkki

Toukokuussa 2008 asennettu ja lukittu portti estää autolla ajon Vuokselan kirkolle.

Vuokselan kirkon välittömässä läheisyydessä sijaitsee alueen omistajan rakennuksia.

www.sakkola.fi

www.vuoksela-seura.fi

www.metsapirtti.net

Talkoisiin mars!

Pian tämän kirjoittamisen jälkeen lähtee jälleen pikkubussillinen ihmisiä ja työkaluja kohti Metsäpirttiä ja hautausmaata eli Muistojen lehtoa. Nyt siellä odottaakin kunnon hikoilu.

Toukokuun alussa käytiin tutustumassa entisten naapuripitäjien kirkkojen seutuihin lähinnä Vuokselassa ja Sakkolassa. Hyvin vaihtelevia näkymiä on tarjolla. Vuokselassa ja Räisälässä kirkot ovat pystyssä. Sakkolan kirkonmäki on säilynyt vapaana ja osa vanhaa muistomerkkiäkin on tuotu paikalle.

Raudussa on ehkä onnettomin tilanne. Kirkon kivijalan sisään on rakennettu jo vuosikymmeniä sitten kulttuuritalo ja hautausmaalle kerrostaloja. Talojen ja varastotönnöjen välistä puikkelehtien pääsee evakkojen pystytämille muistomerkeille, vanhan hautausmaan laitaan. Syrjäinen sijainti varmasti edesauttaa patsaan töhrimistä sekä sankarivainajien muistomerkkin ristien siirtelyä.

Rauhallisessa paikassa sijaitseva Palkealan ortodoksinen hautausmaa ja Larin Parasken muistomerkki ovat sen sijaan saaneet olla melko rauhassa. Kun nykyinen Raudun ortodoksinen seurakunta on lunastanut alueen itselleen, niin tilanne tuskin muuttuu. Seurakunta tosin suunnittelee arkeologisia kaivauksia selvittääkseen alueella olleiden kirkkojen sijaintea.

Metsäpirtissä on juuri nyt paljon työtä ja tuumaamista vaativa tilanne. Vanha kirkkotarha on haudattu niin täyteen että siellä kulkeminenkin on hankalaa. Kirkon kivijalka on ainakin osittain vielä tunnistettavissa. Sankarihautojen paikka on peltona.

Hautausmaa sen sijaan on tallella koskemattomana. Hautapaikoilta muistomerkit ovat hävinneet ja niiden sijainti on pelkän muistitiedon varassa, koska hautakartta ei ole säilynyt. Kasvuston hallinta harvoin tapahtuvilla talkoomatkoilla on työlästä.

Viime vuosina lahoavia tolppia on korvattu uusilla suoraan pystymetsästä. Talvi on nyt ilmeisesti nuorison avustuksella tehnyt sellaisia tuhoja, että on syytä ryhtyä miettimään perusteellisemmin Muistojen lehdon tilaa. Talkoolaisten voimin poistetaan nyt lahonneet ja vielä pystyssäkin olevat tolpat ja hankitaan järeälle kettingille tilapäinen säilytyspaikka. Muistojen lehto saatetaan niin asialliseen kuntoon pitäjäjuhlja varten kuin vain pystytään.

Entä mitä sitten? Sisempi laatoitus kupruilee. Peitetäänkö nyt hiekkainen laatoitusten välinen alue myös laatoilla ja korvataanko sisemmät laatat uusilla? Millaiset tolpat pystytetään esimerkiksi laatoitetun alueen kahdelle sivulle? Tarvitaan uusi suunnitelma. Penkitkin ovat lahoamassa. Rauhoittaisiko penkkien poistaminen aluetta?

Nyt tehdään mitä kahdessa päivässä pystytään. Tämä on ”ensiapua”. Seuraavaksi on tehtävä kauemmas tulevaisuuteen tähtäävää suunnitelma. Tällöin olisi hyvä pyrkiä mahdollisimman vähän huoltoa vaativaan ratkaisuun. Opetusministeriöltä saatiin pieni tuki, joka kattaa ainakin osan kustannuksista.

Muistojen lehto Metsäpirtissä on meidän oma paikkamme nykyisen asu-
tuksen keskellä. Siellä voimme käydä muistelemassa omaisiamme, laskea patsaille kukkasemme. Alueen siisteys ja kunnossapito on meidän yhteinen asiamme toivottavasti myöskin tulevaisuudessa.

Ilmi Pesonen

Aurinkosauna

*Olipa kelpo kesäsauna
luonnon helmas herkutella,
nurmi oli laiskan lautehina
vastana sinisireeni.
Tuuli tuoksuja levitti
naistensaunan nautinnoksi
aurinko kirkas kiukahana
säteillänsä säälimättä
ihon pintaa pistätteli,
että paikatkin paloivat.
Luojan kiitos luonnonlahjat
annat ihan ilmaiseksi,
uneksi en ulkomaille
tänne annat aurinkosi
kesän tullen kellotella,
annat käydä kääntymässä
seisahdutat seisomalla
laskematta laisinkaan
kesäyönä yöpymättä.*

*Tänne tulevat turistit
ihailemaan ihmettäsi
samoavat saunamaahan
kylpyjä kyselemähän
vierelle vesistöjemme.
Kesämoikit kelpoavat
arvovieraiden asua,
luonnon helmas herkutella
veteen puhtaaseen pulahtaa,
löytää rauha rantojemme
yöt valkeat vaeltaa
lumoissa suloisin Suomen.*

Tuikka
eli Anna Lamppu

Pirttiläisten piirakanleipojaiset

Tampereen metsäpirttiläisten piirakan leipojaiset olivat 10.5. Julia Keski-Mäenpään luona. Kuvissa ahkerimmat lapset, yläkuvassa vas. Siiri Kauppinen, Kaisa Oikarinen ja Tytti Kauppinen ja alakuvassa Erika Tamminen.

Karjalaista ruokaperinnettä: Charlotte russe

Lapsuuden juhannuksiin ja vieraiden kunniaksi valmistettiin kahvileiväksi tai jälkiruoaksi usein charlottea. Muista, kun äiti lupasi valmistaa charlottea, niin ajatuskin tuntui jotenkin juhlalliselta. Syödessämme lapsetkin käyttäytyivät arvokkaasti. Luulimme kaiketi olevamme silloin ruotsalaista ylimystöä.

Tiedustelin Maaseudun Tulevaisuuden ruokapulmasta charlotten valmistusohjetta ilman liivatetta. Ohjeessa kerrottiin ranskalaisten kokkien kehitelleen charlottesta monenlaisia muunnoksia. Tunnetuin on charlotte russe, jonka ranskalainen keittiömestari kehitti Venäjän tsaari Aleksanteri I:n kunniaksi. Eiköhän ohje sitten kokkien mukana ole kulkeutunut Karjalaankin.

Valmista kääretorttu, viipaloi se ja vuoraa lasikulho. Valmista vaniljakastike:

Juhlava vaniljakastike 2 dl maitoa, 2 dl kuohukermaa, 0,5 dl sokeria, 4 keltuaista ja vaniljaa. Mittaa aineet kattilaan, sekoita koko ajan, kunnes seos sakenee. Ota kattila pois liedeltä ja jäähdytä. Lado kulhoon kerroksittain kääretortun viipaleita ja vaniljakastiketta.

Arkisempi vaihtoehto on perunajauhoilla suurustettu maitokiisseli. Perinteisen ohjeen mukaan käytetään liivatetta. Tarjoillaan marjojen ja kermavaahdon kera.

Nauttiessasi charlotte russea, tunnet varmasti keisarillista tunnelmaa...

Hyvää juhannusta herkutellen!

Raili Leino (Kopperoinen)
Halikko, Sakkola Haparainen

Salokylän erakko, hurjat häät ja muuta Leo Laulajaisen tarinoimaa

Lehden edellisessä numerossa julkaisiin juttu Leo Laulajaisesta. Haastattelun yhteydessä hän kertoi useita tarinoita, jotka eivät juttuun mahtuneet. Tässä maistiaisia.

Tärkeä tehtävä

Viimeisin suuri virkatehtäväni oli Etykin 10-vuotisjuhla. Olin silloin Ranskan ulkoministeriön turvallisuusaattueen pomona. Tehtävä oli hankala, koska ministeri oli tavattoman seurallinen. Kun ilmoitettiin, että nyt hän lähtee tilaisuudesta, niin saattoi kestää vielä 5-10 minuuttia ennen kuin hän tuli autoonsa. Hänelle piti antaa joskus huomautuksia, että liikkumiset on aikautettu tarkkaan, eikä niistä paljon parane joustaa.

Silloin jouduin myös pitämään Ranskan lähetystösihteerille kovan puhuttelun. Olin johtautossa ja jälkisaattueessa oli toinen auto. Tämä lähetystösihteeriksi poistua saattueesta postitalon kohdalla. Hän ajatteli, alakautta pääsee nopeammin Finlandia-talolle.

Hän veti postitalon kohdalta alas. Kun sieltä näytettiin, ettei saa tulla, hän koukasi takaisin saattueeseen. Oli nimenomaan sanottu, että jos joku sivusta yrittää saattueeseen, se täytyy suistaa pois. Kuulin vaan sieltä takautosta: voi helevetti. Siellä autossa oli turkulainen Ojala. Hän tuli sitten kertomaan, mitä ranskalainen teki.

Minähän menin heti ja otin miehen luokalle. Siinä oli vielä ulkoministeriön autonkuljettaja vieressä, kun pidin lähetystösihteerille puhuttelua: Oletkos tajunnut miten lähellä vakavaa loukkaantumista äsken olit? Mies osasi suomea. Oli hän vähän ihmeissään siinä. Sanoin, että on tehty tietäväksi, että saattueesta ei poistuta. Se kuljetaan loppuun saakka eikä siihen tulla mistään.

No sitten kun olin puhunut kaikki sanoin, että onneksi kävi näin, että tämä jälkiauton kuljettaja väisti vaistomaisesti teidän autoa, kun toisin hänen olis pitänyt tehdä, eli suistaa auto kaupunginmuseon aidan kiviseinään.

Mies meni ihan kalpeaksi ja kysyi: Olikas näin. Sanoin juu juu. Sitten hän kysyi mitäs nyt, tuleekos tästä konflikti. Vastasin, että minä olen nyt sanonut mitä on sanottavaa. Onneksi ei käynyt kuinkaan. Sen vuoksi ei tule mitään konfliktiakaan. Tätä

”Harvoin hän on nähnyt, että mies on noin äkkiä haukuttu.”

ei viedä eteenpäin. Olen nuhdellut teidät ja te tiedätte nyt miten toimia.

Kun siitä lähetettiin, tuli se ulkoministerin kuljettaja vai oliko ministerin turvamies. Lähetystösihteeriksi oli varmaankin selittänyt hänelle tilanteen. Mies tuli siihen ja halusi kiittää minua. Hän sanoi vielä, että harvoin hän on nähnyt, että mies on noin äkkiä haukuttu.

Salokylän erakko

Salokylän erikoiserakko oli Kiisken Martti. Meillä oli metsäpalsta siellä Salokylässä. Hän toimi meidän metsänvartijana. Hänellä oli lupa ottaa metsästä astiapuita, kun hän teki talvella saaveja ja koreja. Hän oli erittäin taitava käsistään. Hänestähän oli kaikenlaisia tarinoita.

Oli sikäli erikoinen mies tämä Kiisken Martti, hän oli palvellut jopa keisarikuninkaan kaartin Pietarissa. Sitä en sitten tiedä, kertoiko Martti kenellekään mitä hänelle siellä sattui. Hän vaan eräassä haastattelussa mainitsi, että ihmiselämä on niin ihmeellistä. Hänkin tanssi keisarikuninkaan palatin parketeilla hienojen daamien kanssa ja sitten kun hänelle tuli kiire, niin hän kaksi vuorokautta juoksi Pietarista. Kun hän tuli Salokylään niin häntä vieläkin pelotti. Sitä ei tiedä mitä oli Martille sattunut, että hän oli sieltä niin kiireesti joutunut lähtemään.

Yleisesti oli tiedossa, että Martti oli itseoppinut ja erittäin tietoviisas. Käkisalmen maisteri Komulainen oli käynyt miestä haastattelemassa ja kysynyt Martilta, mitä tämä käsittää sanalla isänmaa. Martti oli miettinyt vähän aikaa ja sitten selvittänyt, että sinä saatat siirtyä paikasta toiseen, sinä saatat unohtaa valtakunnat, mutta paikka missä sinä äitisi rintaa imit ensimmäisen kerran, sitä sinä et unohda koskaan.

Martti ei hyväksynyt juurikaan vierailijoita. Hänellä oli talo, joka paloi. Viimeksi hän asui saunamökissä. Kaikki tiesivät, että Martti on semmonen kaveri, joka ei pelkää mitään. Sitten joillekin oli tullut mieleen,

että käydään vähän kolistelemassa Martille. Olivat menneet tekemään vähän kiusaa. Kun kolistelivat, niin Martti karjaisi, että onkos siellä ketä? Kukaan ei vastannut mutta kolistelu jatkui. Martti ampui kaksi kertaa läpi oven. Sen jälkeen oli hiljasta. Martti oli mennyt ulos ja sanonut: jos teiltä jottain on, niin nyt olis syytä kertoa. Ei kukaan ollut kertomassa. Kaikki olivat hävinneet sen siliän tien.

Hänellä oli vaimo, myöskin alkuaan Salokylästä. Kun meni käymään, niin Martti sanoi: vaimo, pese kupit, pese ne puhtaaks. Sajua yleensä tarjottiin. Isän kanssahan hän usein puheli. Martti eli hyvin alkeellista elämää. Sitten viimeksi vanhoilla päivillään hän asui Heinävedellä, kunnalliskodissa. Kun joku oli käynyt Marttia katsomassa ja haastattamassa, niin Martti oli sitten vähän niinkuin lohduttomasti todennut, että ikävää, että hänkin on nyt täällä kunnan hoidokkina. Jos hän pääsisi käymään kotipaikalla, siellä olisi erään kuusen kannon alla pullo kultaa, toinen hopeaa. Niillä hän eläisi. Kukaan ei tiedä missä ne siellä ovat.

Metsästysjuttuja iltahämärissä

Hämäläisen Aapro, oli myöskin jotain kaukaista sukua meille, hän oli hyvä kertoja, kun istuttiin iltaa. Hän oli Tapparista ihan siitä läheltä. Kerrankin tämä Aapro, ja oli siinä myös vartion silloinen päällikkö, Norovuori, sai juttelun käännettyä metsästyksen.

Tämä Norovuori sanoi, että hän ei vihaa mitään muuta kuin ryssiä, kommunisteja ja valehtelijoita. Siihen tämä setä Aapro sanoi: No vihaat sie sit minnuukii? - No oot sie valehtelija? Siihen Aapro: No ei mut ko sie et oikein uso noita miun juttuja. - No onks ne sit tossii? - No tosiahan ne on. Kun joku jutteli metsästysasiat, niin sitten Aapro sanoi: No onhan näitä sattunt miullekii näitä metsästysjuttuja metsästyksreissuil, että mie ammuin ketunkin lentoon. Häh? No ammuin ketun lentoon.

No oot sie sit muuta? Siihen Aapro: Niin ja hirven ammuin puuhu. Kun vaadittiin selitystä, niin hän sanoi: Tään hirven kävi sillä tavalla et koira ajo sen karkuun. Oli kaatunt hirveen suuri haapa, et se oli katkennu sieltä korkialta ja oli kakshaarane.

Hirvi juoks, sen haavan alta tavotti ja sen sarvet meni sen haaran väliin. Se meni vauhdilla sit sillä tavalla, et etujalat jäi ylös. Se jäi roikkumaa niiko sinne päästä ja sarvis-taan, hää ampu sen siihe puuhu.

No sitten taas, miten sie ketun lentoon oot ampunt? - Ko kettu män kaatunee puun taa kannon pääl ja koira haukku siin juurel. Sit ko se kettu huomaa miut sillo se loikkas sieltä, mie sen ammuin siihe lentoo. Nää setä Aapron jutut oli valtavaan hyviä juttu-ja, hänel sattu aina kaikkee.

Kerra he sitten taas siellä meillä istuvat iltaa ja sit hää läks kotihee. Ol sit syksypimiä. Sit hää huus eteisest tyttäreelle: - Ieva, Ieva hoi. - No mikä siul on? No paa vanarii tul, ko jäi piippu Laulajaisee. Meilt oli joku semmonen alta kilometrin matka. No ei mittää Ieva lyhtyn kans läks, vanariks niin-ko sitä sanottii, vanarin kans läksiit liikkeli ja tulliit. Olliit melkeen meillä, nii sit kui Ieva sattu nostamaa lyhtyy: - Ukko kuule siul on piippu hampaissa.

Sodan alku

Sillon oli viimeenä rajavartioston pääl-likkönä Karonen, joka oli myöhemmin täällä Satakunnan Lalli-lehden levikki-päällikkönä. Hän kävi täälläkin meillä kylässä. Hän sit-ten kertoi miten hänelle kävi kun talvisota alkoi. Aamulla oli vartionvaihto ja oli sanottu, että nyt sieltä kuuluu kolinaa ja kai-kenlaista.

Toiset lähtivät jo pois. Hänelle tuli sitten niinkuin tarve ja hän sano sitten kavereille, et hän menee pusikkoon. Sanoi vielä lähti-essään, että hän käy vielä tässä rauhan ai-kana.

Kertoi, kun hän meni sinne, hän otti vyön pois. Pistooli oli siinä vyössä kiinni. Laski ne siihen vähän sivummalle. Sanoi: just kun minä sain alkuun, niin sillon ko koko maa ois revenny. Kun alko tykistö-patterit am-pua, niin tuntu ko ne ois ollu siinä lähellä. No niin kiire tuli, et hän sano miehille, että nyt juossaa ja kovin. Sano, sit vasta ko oli tultu yli puoli kilometriä sit hää muisti, et ai ko jäi se pistooli siinä vyössä sin.

Vastaanotto

Saaroisissa

Samatenhan on semmonen kertomus. Tää Roininen kerto, kun ensimmäisen kerran ottivat venäläisiä vastaan siinä Saaroisten tienhaarassa, siin mist lähtee rantaan tie. Siin oli osuuskauppa, sen kaupan takana oli, sanottiin, Ahtiaisten naisten talo. Siin mis pikkanen alamäki menee, siin oli näit-ten naisten puutarha. Siihen tää rajakomp-panian joukko mitä tää Tuomas Roininen

”Meiä äidin ja isän häissä siellä tapeltiin kovasti.”

johti, oli saanut tehtäväksi ottaa ensimmäi-sen kerran vihollista vastaan.

Ne oli sitten tien täydeltä marssineet, soittokuntakin tullut niitten mukana. Roi-ninen sanoi, että kyl se tuntu kamalalta, kun mieltä, että ihmisiähän nuokin on. Heillä oli siinä pikapivääri kaksi konepistoolia ja muilla oli sitten kivääri. Kerto vielä, et siin oli myös Tapparin miehiä, jotka eivät ol-leet kuuluneet rajavartiostoonkaan. Hän huomaa sitten että siinä pikakiväärin taka-na oli mies, jonka käsi tärisi. Hän naputti miestä, että väistäpäs sivuun. Siihen tuli toinen mies tilalle. Sitten hän sano, että en-nemmin ei kukaan ammu ennenkuin hän antaa käskyn.

Sitten ne olivat marssineet niin lähelle jo, ettei ollu enää kuin 30-40 metriä välimat-kaa. Sitten kun hän sanoi, että tulta niin ensin pikakiväriissä ollut oli ladannut sen kertatulelle. Se pamahti kerran vaan. Mut-ta ampumassa olleella oli niin nopea reflek-si, että hän teki uuden latausliikkeen ja ampuu pikakiväärin koko lippaan, kaks ko-nepistoolia, ne ampu yhden lippaan ja vaih-to välillä. Se oli suuri järkytys marssijoille. Sitten Roininen sanoi: Nyt juossaan pojat ja kovin. Se oli hirveää se huuto kun niitä kaatu siihen tielle. He olivat juosseet jo monta sataa metriä, sitten vasta alkoi kuu-lua ammuntaa.

Leon vanhempien hurjat häät

Meiä äidin ja isän häissä siellä tapeltiin kovasti. Sehän oli sillä tavalla että ensin vietettiin häitä äidin kotona Koselassa. Sit-ten juhlimista jatkettiin Tapparissa. Joku oli ampunut sitten tämän Oravan ja myös Oravan siskoa kävi käteen. Sitten Oravan veli meinas että hän kostaa tälle ampujalle. Ne Rajamiehet oli ampujan pidättäneet. Ne odotti, että lähdetään viemään.

Se veli oli käynyt kalustevajassa ja sieltä irrottanut aurasta luukapuukon semmosen terän joka oli pitkä ja raskas. Hänen oli tar-koitus osua takaapäin ampujaan. Mut siinä oli ollut rajamies semmonen korkeempi, kun tää kostaja oli pieni mies, niin kyynär-

pää kävi rajavartiaan ja se lipsahti niin että se meni lappeelleen päälakeen. Ja se oli kuin ois uudelleen ammuttu, sellanen risaus käi ja saman tien sitten mies vajosi. Sittenhän ne vietiin saman tien molemmat niin tekijä kuin uhrikin.

Siitä oli monta vuotta, olivat kärsineet jo rangaistuksen kumpikin. Se kävi sit meillä pyytämäs anteeks se ampuja. Sano et hä-neltä jouduttiin päälaelta poistamaan luita ja hänel on siellä metallilevy päälaelalla, kal-jukin oli.

Rajakonflikti

Isä riiteli venäläisten kanssa, kun ne omin nokkineese otti meiltä muutaman aarin maa-ta. Kun sieltä tuli rajan yli karjaa ja venäläi-set joutuivat maksamaan korvauksia, niin he tekivät omalle puolelleen aidan. Vetivät yhden piikkilangan noudattamaan rajalin-jaa.

Joskus oli isänisä, sen jälkeen kun Suomi itsenäistyi, oikaissut ojan kulkua. Kun se teki niemen Laulajaisten kohdalla, niin kai-vettiin oja niemen yli suoraan. Sillä tavoin saatiin kalastusoikeus, kun siitä rajajoesta ei olisi saanu kalastaa. Keväisin siihen nou-si valtavasti haukia ja siitä sai helpolla ka-laa.

Venäläiset veti piikkilangan sitä kaivet-tua uomaa pitkin eikä noudattaneet rajaa. Isä meni vartiolla ja sanoi: Ootte te kum-mia vartioita, kun ryssä vei miulta tuosta maata ja te ette tiedä asiasta mitään. No sit lähtiit katsomaan. Isä näytti, että raja kul-kee tuolta, tuo ojauoma on valtakunnan raja, eikä siinä mihin aita oli pystytetty.

Hän teki siitä kantelun. Siinähan nous kova mekkala, ettei hän tällä tavalla sovi valitella. Kävi joku rajaviskaaleista isälle sanomassa, että tähän olette nostaneet kan-teen vierasta valtakuntaa vastaan. Tiedät-teks te että siitä voi joutua vankilaan. Tää oli tullu sitten vähän öykkäröiden sisälle tupaan.

Eihän se sovi että tullaan taloon ja isän-nälle aletaan heti haukkua. Oli vielä sattun-ut olemaan ruoka-aika. Isä oli lopettanut syömisen ja naputtanut pöytään ja sano-nut, että kuulkaas herra, jos minä olen vää-rässä, niin vankilassa syödään suomalaista leipää. Jos minä olen oikeassa niin minulla on oikeus.

Asia selvisi ja aita siityi oikealle paikal-leen. Laulajaisen rajankäynnistä tuli kuu-luisa tapaus. Urho Kekkonenkin aikanaan siihen tutustui ja otti sen 1939 itsenäisyys-päivän puheessaan esille esimerkkinä siitä, miten peräänantamattomuudella asiat jär-jestyvät.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Aino Mattila o.s. Vulli Sakkolan Røykylästä on täyttänyt 85 vuotta 6.5.2008 Orivedellä.

Valmistuneita

Jari Karppanen valmistui filosofian tohtoriksi Helsingin yliopistosta 18.4.2008. Hänen sukujuurensa vievät Sakkolan Keljan kylään, Runteenmäen vierteeseen, jonne hänen isovanhempansa Reinhold ja Hilja Karppanen muuttivat Røykkylästä vuonna 1921. Reinhold ja Hilja saivat yksitoista lasta, jotka ovat: Impi, Olavi, Lauri, Matti, Kauko, Helli, Jarin isä Teuvo, Anja, Kyösti, Lea ja Anneli.

Kuvassa Jari ja kummityttönsä Emilia Jääskeläinen.

Anna Kauppinen vietti 85-vuotispäiväänsä 25.3. kotonaan Saarijärvellä läheistensä ja ystäviensä kanssa.

Karjalaisia perinteitä vaaliva Anna on syntynyt Sakkolan Lapinlahdella sepä Antti Naskalin ja vaimonsa Marian, o.s. Kuparinen, lapsikatraan kolmanneksi nuorimpana. Hän on asunut vuodesta 1944 lähtien Saarijärvellä, jonne hän saapui evakkona äitinsä Marian sekä veljensä Martin ja

Anselmin kanssa.

Pirteä päivänsankaritar on kuvassa tyttäriensä Tuulikki Simosen ja Kaarina Savelan kanssa.

Tuulikki asuu Loimaalla ja Kaarina Saarijärvellä. Heidän lisäksi Annalla on kolme poikaa:

Keuruulla asuva Markku, Saarijärvellä asuva Esa ja Espoossa asuva Veli-Pekka.

Aila Kauppinen

Kommodori Erkki Uosukainen täytti 80 vuotta. Erkki Uosukainen syntyi 2.5.1928 Ruokolahdella, Saimaan rannalla Erkki Mikael Uosukainen ammatillisotilaan perheeseen. Veren perintökö lie ollut syynä kun hän koulupoikana osallistui sotaan maamme vapauden puolesta.

Ammatinvalintaohjausta ei tarvittu kun koulunkäynti päättyi, sotilasura oli selviö. Kuinka sisämaan kasvatti ja

maavoimissa jääkärikoulutuksen saanut nuorukainen hakeutui Merivoimiin on yllättävää. Liekö syynä Erkin taiteelliset taipumukset ja kaiken kauniin ymmärtäminen ja kaipuu, mene ja tiedä.

Joka tapauksessa nuorukainen ilmestyi eräänä syyskuun päivänä vuonna 1951 Suomenlinnassa sijaitsevan Merisotakoulun suojiin missä kokoontui opintonsa aloittava Merikadettikurssi 25. Tuolloin Erkki sai uuden pysyväksi osoittautuvan puhuttelunimen Väiski, pitkän sujakan Väiski Vemmelsäären kaimana. Väiski kantoi uuden nimensä seurallisena, iloisena ja rehtinä, kaikkien kanssa hyvin toimeentulevana ja luotettavana. Sama kuva on säilynyt yli puoli vuosisataa, se voitiin todeta Pansion Meriupseerikerholla järjestetyssä syntymäpäiväjuhlassa.

Erkin suku on Valkjärveltä ja juuria myös Kiviniemen Saijanjoen rantamilta.

komkapt **Jouko K Kuukka**
komdri **Teuvo Kuparinen**

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Heikki Rytty kutsui sisaruksensa ja läheisensä juhlimaan 8.5. 70-vuotis-syntymäpäiväänsä Tukholman risteilylle. Juhlimiseen oli toinenkin syy, hieno toipuminen äskeisestä vaikeasta ohitusleikkauksesta. Oli kulunut jo 12 vuotta siitä, kun kaikki 10 sisarusta olivat edellisen kerran koossa.

Heikki syntyi Sakkolan Hovinkylässä Hellin o.s. Naskali ja Kaino Rytyn toisena lapsena. Kahden evakkoreisun lisäksi hän koki kaksi muuta juuriltaan ottoa oltuaan sotalapsena Ruotsissa. Lapsuuskoti vakiintui viimein Vesilahden Laukon Kiviahoon.

Hän lähti jo 16-vuotiaana 10 vuodeksi liikealalle myymäläapulaiseksi, myyjäksi, myymälänhoitajaksi ja kauppaedustajaksi. Tuona aikana hän koulutautui kansanopistossa ja kansankorkeakoulussa sekä valmistui kauppateknikoksi.

Liikeuran jälkeen hän työskenteli Helsingissä autonkuljettajana ja studio-miehenä sekä Varsinais-Suomessa tilanhoitajana ja voima-aseman koneenhoitajana

Varsinaisen elämäntyönsä hän teki Varsinais-Suomen Kansanopiston talonmies-vahtimestarina, jossa hänen monipuolinen osaamisensa pääsi oikeuksiinsa. Sieltä hän jäi eläkkeelle 18 vuoden palveluksen jälkeen.

Heikki oli aktiivinen myös ammattiyhdistystoiminnassa. Hän oli lähes koko ajan työpaikkansa luottamusmies ja toimi 10 vuotta Aikuisoppilaitosten toimi-

henkilöliiton hallituksessa sen varapuheenjohtajana sekä silloisen Virkamiesliiton valtuustojäsenenä.

Ammattiyhdistystoiminnasta hänet on palkittu liiton standaarilla ja opiston hyväksi tehdystä työstä Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan mitalilla.

Jo pitkään Heikin kotipaikkana on ollut Lieto. Aiemmin hän harrasti karavaanari- ja siirtolapuutarhatoimintaa. Nykyisin hän viettää paljon aikaa vaimonsa Marjan kanssa heidän vapaa-ajan asunnollaan Ypäjällä.

Suvulta hän sai lahjaksi maisemataulun. Vanhimman veljen 70-vuotispäivillä perustettu Sukuseura Rytty lahjoitti Heikille synnyinkunnan, Sakkolan vaakunan. Samalla se luovutettiin myös Aarre-veljelle. Terveisinä Hovinkylän synnyinkodista annettiin valokuvataulu. Vuonna 1943 otetussa kuvassa neljä veljestä istuvat kotinsa pihalla. Kuvaan on jätetty näkyviin evakkotien rasitukset, jotka taulussa kuvatutkin ovat kokeneet.

Kiitokset hyvistä juhlista ja paljon onnea vielä! -JR

Neljän polven potretti

Isomummo Hilikka Heikkonen Äänekoskelta, Niina ja poikansa Sami Terho Lahdesta sekä Merja Savolainen Äänekoskelta. Hilikka Heikkonen täytti 24.4. 89 vuotta.

Ohessa pari hänen runoriimittelyään.

Vuonna 1944, 6. kesäkuuta
Silloin kerran, kauan sitten
seistiin Vuoksen rannall'
Kiviniemessä.

Taivahalle aamutuimaan
tähyilimme.

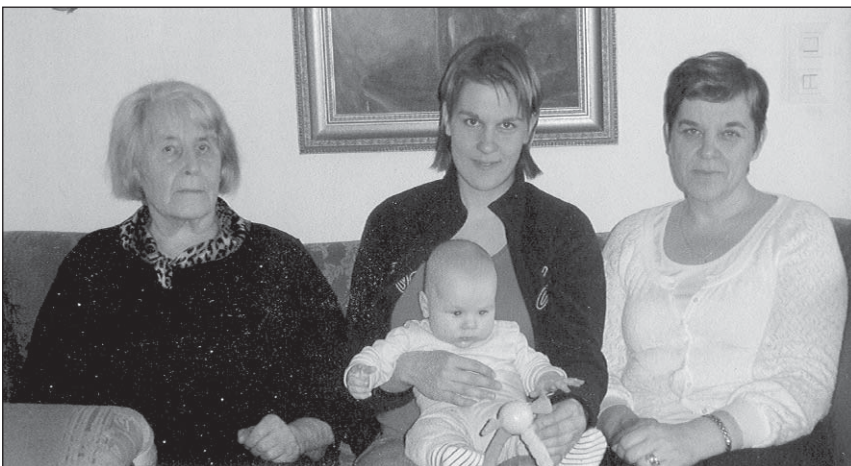
Mi se siellä ulisee?

Ja katso, kohta pommit putoilee.

Maahan pitkällemme vaan
kävimme siihen yhteen makaamaan.
Nyt ne räiskyy kylällämme
tuhoo tuoden, tiedämme.
Uskaltaako ylös nousta?
– Pois kai ovat jo menneet.

Vuonna 2008, 27. huhtikuuta
Vaan me tässä oomme vielä,
sukuamme juhlimassa.
Pieni poika potranlainen,
äitins' sylissä istahtaa.
Mummoja on kaksi siinä,
iso sekä pienempi.

Neljän polven porukkaa kun oomme,
sitä siinä juhlitaan.
Vuodet kulkee kulkuaan
kaikilla on mukanaan
iloa että surua,
kun elon tiellä taivaltaa.

Hilikka Heikkonen

KUOLLEITA

Tätini Hilka Salmelinin muistolle

Huhtikuun 15. päivänä 2008 nukkui viimeiseen uneensa Äänekosken terveyskeskuksessa tätini Hilka Salmelin, omaasukua Tiinus. Hilka syntyi Sakkolan Purpuassa Helena ja Pekka Tiinuksen nuorimpana lapsena 5.11.1922. Hänet siunasi Äänekosken kirkossa haudan lepoon lähiomaisten ja ystävien läsnä ollessa pastori Elina Tourunen muistellen kauniissa, mieleenpainuvassa puheessaan tädin elämäntaivalta. ”Laps’ olen köyhän kauniin Karjalan” sävelten soidessa saatettiin Hilka lepäämään miehensä Matin viereen ehkä hautausmaan kauneimmalle paikalle liki järvenrantaa.

Tämän jälkeen saattoväki siirtyi seurakuntakeskukseen muistotilaisuutta viettämään. Hilkaa emme muistelleet pelkästään kyyneleet silmissä, vaan hymyillen aina välillä.

Hilkan pojat, Pekka ja Heikki, toivovat, että esittäisin tilaisuudessa muisteluksia Hilkasta. Ohessa lyhennelmä muistopuheesta.

Hilu-täti on poissa. Iloinen karjalais-tyttö, Hilka Annikki. Hän jos kuka oli optimistinen, iloinen ja elämänhaluinen

ihminen. Sodan aikainen evakkotie johti hänet Karjalasta Keski-Suomen maise-miin, missä hän melkein ensi hetkinä tapasi tulevan puolisonsa Salmelinin Matin kysellessään tietä Multamäkeen. Matti pisti mieleensä lehmiä ajavan evakkotyön ja sitä myöten Hilkan evak-kotaival päättyi Keski-Suomeen. Hän omaksui hyvin seudun elämäntyylin murretta myöten. Hilkan ja Matin yhteinen tie päättyi liian aikaisin Matin äkilliseen dramaattiseen kuolemaan. Hilka jäi poikien kanssa asumaan kotitaloa.

Hilkan kotitalo on ollut minulle aina mieluisa kyläpaikka ihan lapsesta saakka. Nyt aikuisena oikein odotin, koska taas ehtisin Hilkan ja serkkupoikien luona käymään. Hilka oli erinomainen kokki ja kun pojat metsästivät ja kalastivat, tarjolla oli aina erinomaisia herkkuja, sellaisia, mitä muuten harvoin sai.

Hilkaa kiinnosti kovasti myös urheilu. Ihan laidasta laitaa mikä laji tahnassa, oli se sitten hiihtoa tai kirkkovene-soutua. Viime vuosina hän seurasi kisoja television välityksellä, mutta aikaisemmin hän lähti mielellään kisoihin huutosakiksi. Minunkin perheessäni on hiihtäjäpoika, ja kävimme aikoinaan kisasamatkoilla myös Keski-Suomessa. Hilkan luota saimme aina majapaikan.

Hilkan kanssa keksittiin myös aina jotain kivaa, milloin mentiin shoppailemaan tai teatteriin tai sukulaisiin. Viimeinen yhteinen matkamme meillä oli viime syyskesällä. Kävimme tapaamassa Helvi-tätiä ja Lea-serkkua Urjalassa. Saivat sisarukset kunnolla muistella. Me nuoremmat kuuntelimme mielellämme heidän lapsuuden ja nuoruuden aikaisia juttujaan. Helvi totesi jossain vaiheessa: ”Kyllä me nyt ollaan jo vanhoja ja sairaita, mutta hauskaa meillä on ollut.” Tämä jäi tätien viimeiseksi tapaukseksi.

Siiri Maria Siivonen, omaasukua Naskali, 28.2.1920-12.1.2008. Siiri syntyi Sakkolan Kiviniemen Saviojalla Aleksi ja Miina Naskalin perheen toisena lapsena. Jo nuorena hän huolehti perheen pienemmistä lapsista ja oli kodin apuna.

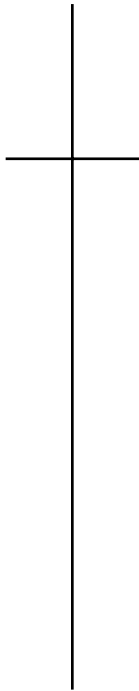
Sota-aikana Siiri toimi lottana. Sodan loputtua hän siirtyi monen koulun ja paikkakunnan kautta Sääksmäen Viranmaalle viljelemään kauppapuutarhaa miehensä Simon kanssa, jonka hän oli tavannut Turussa työssä ollessaan. Puutarhasta tuli heidän elämäntyönsä ja kotipiirinsä vuosikymmenten ajaksi. Miehensä kuoleman jälkeen Siiri muutti Viialaan, jossa myös hänen sisarensa ja veljensä asuivat.

Siiri oli hyvin isänmaallinen. Hän muun muassa kieltäytyi kutsumasta Pietaria Leningradiksi ja oli mielissään, kun kaupungin nimi sitten virallisesti-kin muutettiin jälleen Pietariksi.

Siiri osallistui eri paikkakunnilla asuessaan seurakunnan toimintaan. Erityisesti hänen sydäntään lähellä oli lähetystyö. Monet olivatkin käsityöt ja leipomukset, jotka hänen käsissään työn hyväksi syntyivät. Muun esimerkiksi piirakkatalkoiden ideaa lähetystyön hyväksi hän oli tuomassa Sääksmäeltä Viialaankin. Siiri lauloi myös kirkkokuorossa.

Hän pääsi toivomaansa lepoon ja taivaan kuoroon 12.1.2008. Siunaus- ja muistotilaisuus pidettiin Viialan kirkossa 2.2. lähimpien sukulaisten läsnä ollessa. Kaipaamaan jäivät tyttäret Sirkku ja Sirpa perheineen, sisaret ja veljet perheineen sekä lukuisat ystävät ja tuttavat. Veljesi

Risto E. Naskali

Rakas sisareni ja tätimme

Lempi Siviä Löytänä

o.s. Karonen

s. 16.3.1908 Sakkolassa
k. 10.5.2008 Vilppulassa

Kaivaten

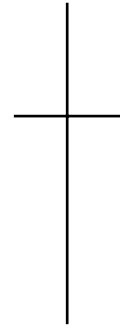
**Helmi sisar ja lapset perheineen
Sisaren ja Veljen lapset perheineen
muut sukulaiset ja ystävät**

*Pois kutsui Herra jo uupuneen
tien pitkän kulkea antoi.
Ajan katsoi Herra jo täyttyneen
iki rauhaan luoksensa kantoi.*

Lempi siunattiin Vilppulan kirkossa 31.5.2008.

Muistotilaisuus oli Kalliokaarteessa.

Kiitos Vilppulan vanhainkodin henkilökunnalle tädin hyvästä hoidosta.

Rakas äitimme
ja mummumme

Tyyne Lempi Annala

o.s. Repo

s. 08.03.1915 Sakkola
k. 12.04.2008 Kuusankoski

*Kuuli äiti enkelin kuiskauksen,
sammui sydän niin kultainen,
ottu mummun syliin hellään,
vei taivaaseen enkeli siivillään.*

Äiti ja mummua
syvästi kaivaten

**Kari, Merja, Simo, Soili,
Elina ja Juhani
Eija, Raimo, Niina ja Noora
Vappu, Erkki, Laura,
Hanna ja Eeva**

*On mummulla koti ja
rauha ikuinen, luona
Isän iankaikkisen.*

Niina

Kaipaamaan jäivät myös
sisarukset ja muut sukulaiset

Rakkaamme on siunattu
läheisten läsnä ollessa.

Kun Laatokka taivaallisen aarteiden luovutti

Näistä ja muista sattumuksista kertoo Seija Haapakosken ja Tauno Siitaman toimittama *Pärnäjoen tällä puolen. Tietoa ja tarinoita Multamäen koulupiiristä*. Teos piirtää vivahteikkaan kuvan niin sotia edeltäneestä ajasta Kaukolan kunnan Multamäen koulupiirissä kuin evakkotaipaleesta ja asettumisesta uusille asuinsijoille. Karjalaista tarinaperinnettä parhaimmillaan edustavat kirjassa muun muassa kertomukset *Laatokan taivaallisesta aarteesta* ja *Pietarin valojen kaukaisista kuvajaisista*, joilla kuitenkin on omat yhtymäkohtansa todellisuuteen.

Teos tarjoaa omakohtaisten muistojen lisäksi kaikille Karjalasta ja karjalaisuudesta kiinnostuneille tietoa alueen asutushistoriasta, elinkeinoista, isännän ja emännän töistä, ruokakulttuurista, hengellisestä elämästä sekä juhlien vietosta. Useista kyläkirjoista poiketen kirjassa kerrotaan myös koulupiirin perheiden sijoittumisesta uusille asuinpaikkakunnille ja mustutetaan nykypolvien mieliin, millaista oli sodan jälkeen aloittaa elämä materiaalipulan keskellä lähes tyhjältä ja menetettyä kotia ikävöiden. Rohkeimmat kotona käynneistä haaveilevat ryhtyvät kuitenkin rivakasti toimeen ja kävivät asiasta kirjeenvaihtoa presidentti Kekosen kanssa ja kääntyivät lopulta suoraan Moskovan Kremltiin pääministeri Kosyginin puoleen. Loppuluvussa teos pohtiikin karjalaisuuden henkisen perinnön siirtymistä jälkipolville kyselyaineiston vastausten pohjalta.

Pärnäjoen tällä puolen

Tietoa ja tarinoita Multamäen koulupiiristä

Seija Haapakoski ja Tauno Siitama (toim.)

181 sivua sekä runsas kuva- ja aineistoliite ja kartta

Oriveden kirjapaino 2008

ISBN 978-952-92-3493-6

Lisätietoja antaa: **Tauno Siitama**, 0400 232 550

OIKAISU. Viime lehdessä oli sivulla 31 runo Lapsuusmuistoja. Sen kirjoittaja on Riitta Tuomaantytär, omaasukaa Jääskeläinen eikä Äikäs, kuten lehdessä virheellisesti kerrottiin. Toimitus pahoittelee nimivirhettä.

Pyhäjärven ja Sakkolan Henttosista sukukirja

VPL. Pyhäjärvellä ja Sakkolassa asui 1700-luvun taitteessa useita Henttosien perheitä. Pyhäjärvellä Henttosia asui Miisuan sekä Parinan kylissä. 1750-luvulla Henttosia siirtyi asumaan Pyhäkylään ja täältä yksi sukuhaara Ylläjärvelle. Lisäksi 1700-luvun lopussa Henttosia asui Kiimajärvellä, Porsaanmäessä sekä Noitermaassa.

Parinan, Kiimajärven, Porsaanmäen sekä Noitermaan miespuoliset sukuhaarat kuolivat 1800-luvun puoliväliin mennessä. 1850-luvulla Pyhäkylän yhdestä haarasta siirtyi Kaarle Henttonen kotivävyksi Salitsarannalle Mulin taloon. Salitsarannalta seuraava sukupolvi siirtyi asumaan Rantakylään. Nykyiset Henttoset ovat kotoisin Pyhäkylästä, Ylläjärveltä tai Rantakylästä.

Sakkolan ensimmäiset Henttoset asuivat Lobrolan kylässä Räisälän rajan tuntumassa noin 10 kilometrin etäisyydellä Pyhäjärven ensimmäisistä Henttosista. Sakkolassa asui 1700-luvun alussa ainakin kaksi Henttosten sukuhaaraa.

Toisen sukuhaaran muodostivat Adam sekä Henrik Piatarinpoika. Adam oli syntynyt kuolinajan perusteella 1700-luvun taitteessa sekä Henrik 1720-luvun alussa. Henrikin lapset kuolivat muutaman vuoden sisällä 1750-luvun lopussa ja 1760-luvun alussa, joten tämä sukuhaara päättyi tähän. Adamin sukuhaaran sijaan pysyi hengissä aina 1900-luvulle asti.

Toisen Sakkolan sukuhaaran muodostivat Lars Sigfredin perilliset Lars ja Henrik. Lars oli syntynyt kuolinajan perusteella 1720-luvun lopussa sekä Henrik noin 1720. Larsin ja Henrikin miespuoliset jäsenet kuolivat aivan pieninä, joten miespuoliset sukuhaarat päättyivät jo pian.

Sakkolan toinen Henttosten sukuhaara on kotoisin VPL. Pyhäjärveltä. Adam Henttosen (s. noin 1690) pojan Yrjön (s. 1746) nuorimmainen

poika Abraham (s. 15.08.1793) meni v. 1823 naimisiin sakkolalaisen nuoren neidon Valpuri Yrjöntr Tenkasen kanssa. Perhe asui ensin Pyhäjärvellä ja kasvoi kahdella lapsella (Karin s. 24.10.1824 ja Yrjö s. 12.10.1827). Perhe on muuttanut 1830-luvun loppupuolella Sakkolaan. Täällä syntyi perheeseen vielä Juho 19.05.1842.

Vanhempi pojista Yrjö meni naimisiin Helena Kiiskan kanssa 1860. Perheeseen syntyi kolme poikaa ja kolme tytärtä. Vanhin pojista Martti avioitui Maria Pekantr Nuoran kanssa 06.12.1896. Heille syntyi poika Heikki (s. 10.06.1897) sekä tytär Hilda (s. 12.05.1897)). Yrjön perilliset pysyivät siis Sakkolassa 1900-luvulle asti ja heitä elää mahdollisesti vielä Satakunnassa tai muualla Suomessa.

Abrahamin nuorempi poika Juho asui Sakkolassa aina 1886 asti. Juho meni naimisiin sakkolalaisen Maria Wullin kanssa 14.02.1874. Tähän perheeseen muutti Sakkolassa kuusi lasta: kolme poikaa ja kolme tytärtä. Kolme nuorinta lasta Helena (s. 1879) Pietari (s. 1882) sekä Juho (s. 1885) ovat jääneet eloon. Vuonna 1886 perhe muutti Pyhäjärvelle

Ivaskansaareen. Pyhäjärvellä perhe karttui vielä kolmella tyttärellä.

Sakkolan Henttoset ovat siis v. 1700-luvun alkupuolella syntyneet Adam Pietarinpojan tai Pyhäjärveltä 1830-luvulla muuttaneen Abraham Henttosen jälkeläisiä.

Pyhäjärven Henttosista on tehty Henttosten sukukirjaa varten jo kattava selvitys. Sen sijaan Sakkolan Henttosista puuttuvat 1900-luvun tiedot. Jos kuulutte Henttosten sukuun, niin ilmoittakaapa tietojanne allekirjoittaneelle joko kirjeitse: Teuvo Henttonen, Syrjätie 2, 15880 Hollola tai s-postilla Teuvo.Henttonen@phnet.fi. Puh. 040-753 20 40.

Suvusta on tavoitteena julkaista sukukirja, jonka aineisto pitäisi olla valmiina elokuun loppuun mennessä. Kirja julkaistaneen vuoden 2009 alkupuolella.

Teuvo M. Henttonen
Syrjätie 2,
15 880 Hollola

Henttosen sukuseuran

kokous Kouvolassa 12.-13.07.2008.

Sukukokous aloitetaan la 12.07 klo 13. Jarmo Paikkalan esitelmällä sukututkimuksen ja sukukirjan teon nykyvaiheesta. La noin klo 15. varsinainen sukukokous. Sukukokouksessa skannataan jäsenten vanhoja valokuvia, joten niitä mukaan. La iltana Kouvolaan teatterissa Liian paksu perhoseksi -esitys. Su klo 9.30 kunnianosoitus Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä, klo 10. jumalanpalvelus ja sen jälkeen opastettu kiertoajelu.

Majoitus Hotelli Vaakunassa yhden hengen huone 78 e/yö, kahden hengen huone 39 e/yö. Majoitusvaraukset suoraan Vaakunaan p. 020 1234650 tai mail vaakuna.kouvola@sokoshotels.fi

Ilmoitukset sukukokoukseen Rauni Henttonen p. 0400-168399 tai mail rauni.henttonen@kympp.net tai Ilmari Henttonen p. 040-5920195 tai mail ilmari.henttonen@elisanet.fi

Innokkailla golfin pelaajilla mahd. pe 11.07. osallistua suvun 1. golf openiin. Ilmoittautumiset (kts. ed.) Rauni Henttoselle.

Tervetuloa kaikki suvun jäsenet yhteen!

Sakkolan kyläkirjoja kootaan, ota yhteyttä

Valkjärvi:

Eero Kukko,
Pirttiniementie 3 A 3, 58175
Enonkoski
puh. 050 356 0865

Riiska:

Maire Saarinen e. Lamppu, puh.
044 5586 937
Irma Havumäki e. Karppanen,
puh. 040 5646 275
Teuvo Kuparinen,
puh. 0400 612 347

Kirkonkylä, Karhola, Luprikkala, Sipilänmäki:

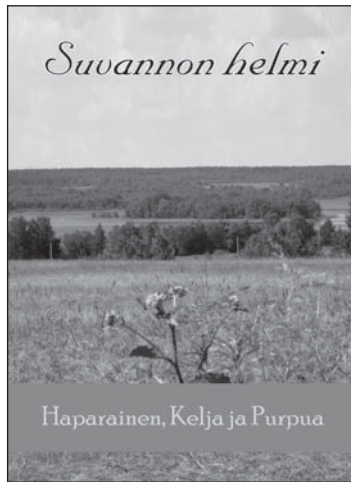
Antti Hynnä,
Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
040 8490048, antti.hynna@tut.fi

Maire Kanervisto,
Ruskontie 11 as 2, 33710 Tampere
0500 579341,
leevi.kanervisto@kotiposti.net

Antti Koiranen,
Sammalpolku 9, 37550 Lempäälä
040 5514137, antti.koiranen@uta.fi

Matti Naskali,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila
0500 721902,
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

Tuleeko lehtesi
oikealla osoitteella?
Soita puh. 040 730 2622

Kirjaa voi tilata
* Aila Alanen p. 03- 375 2852 tai
040 - 707 6164
* Marjo Ristilä-Toikka
p. 040 730 2622
* Anneli Kuisma p. 03- 3748 410

Hinta 35 euroa + postituskulut

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön kotiseutulehti
vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.**

Julkaisija: Sakkola-Säätiö
Kirjapaino: Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasementtie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksenan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

VILAKKALAN, PETÄJÄRVEN ja LAPINLAHDEN KYLÄKIRJAT

Hinnat 30 euroa kpl +
postituskulut.

Tilauksia vastaanottavat:
Marjo Ristilä-Toikka
p. 040 730 2622,
marjo.ristila-
toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai
040 - 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut
Sakkola-Säätiön
tuotteet: vaakuna,
kirjallisuus, tekstiilit

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

SUVANNON & SEUTU &

TILAA SINÄKIN
OMASI!

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03-3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p. 09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

**PITÄJÄMME
INTERNETISSÄ**

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

**www.
vuoksela-seura.fi**

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Anja Kuoppa, varapj
p. 0442 844 330
anja.kuoppa@gmail.com

Helka Korpela, sihteeri
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040 565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 5997 720

Anja Paksu
Tammistontie 4 b 4, 65300 Vaasa
p. 040 5239 466
anja.paksu@saunalahti.fi

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Yrjö Koskinen
p. 040 5784 724
yv.koskinen@luukku.com

Ilmi Pesonen
p. 040 7306 166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, hallituksen jäsen
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taistovirkki@gmail.com
p. 03-3631750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaaio@netti.fi
p. 03-534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152